

1 § Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Ärade ledamöter! Det är 2008 och många diskuterar ekonomi, vilket inte är märkligt i en värld där vi ser stigande råvarupriser. Det har vi gjort länge när det gäller oljan, men det sprider sig. Också spannmålspriserna stiger, vilket skapar ett internationellt pristryck uppåt världen över, så också i Sverige.

En stark krona och en stark euro samt en svagare dollar och ett svagare pund ger helt andra ingångar till ekonomiska förutsättningar som vi sedan länge egentligen inte känner igen i Sverige. Köpkraften bevaras, men det är svårt för den svenska exportindustrin. Finansiell turbulens i spåren av krisen på den amerikanska bolånemarknaden påverkar USA och spiller över till andra delar av världens ekonomier. Det är befogat att ställa många frågor om hur ekonomin utvecklar sig.

Det nya är hur väl Sverige stått emot åtminstone fram till nu. Det är kvittot på en bra makroekonomisk grundstabil modell, något som Sverige valde i mitten av 90-talet. Det handlar om att inte göra av med mer pengar än vad som finns. Det handlar om en oberoende riksbank och om en bättre budgetordning i riksdagen, vilket lägger en solid grund för att det inte är här som spekulanterna och oron först knackar på dörren, givet att vi gör och fortsätter att göra vår hemläxa.

En ansvarsfull budget har lagts på riksdagens bord av regeringen, och den har också fått riksdagens stöd. Den förstärker inriktningen på den politiken. Vi tar fram åtgärder för att göra det än mer stimulerande att arbeta. Det är också det bästa sättet att möta tendenser till flaskhalsar, som trots allt finns kvar i den svenska ekonomin, då det finns fler som vill jobba. Den är ansvarsfullt finansierad på ett sätt som i det korta perspektivet möter kritik från en hel del men som gör att vi inte bidrar till att späda på de finanspolitiska stimulanserna – allt för att jobben ska kunna växa till i en bra ekonomisk miljö.

Samtidigt får vi plats med en ansvarsfull klimatpolitik där vi i Sverige använder de styrmedel som man i andra länder diskuterat att man kanske ska börja titta på. Sverige går före.

Under året kommer diskussioner om investeringar i utbildning, forskning och infrastruktur, vilket är viktigt för att lägga en grund för fler år av tillväxt och för att kunna möta produktivitetstestningar, att lägga en grund för det som ska komma.

År 2008 är ett mellanvalsår i Sverige, men så icke i USA. Det finns de i USA som brukar beskriva det som att det är det land där vem som helst kan komma från var som helst och bli vad som helst. Och sedan tillägger de: Detta är möjligt bara i USA. Det finns emellertid också en annan bild som man skulle kunna ge. Det blir i höst 28 år utan avbrott som två familjer varit representerade, antingen som president eller vice-president, vilket möjligen ger öppningar för en del andra kommentarer. Även i år står en medlem av en av dessa familjer på presidentvalslistan, nämligen Hillary Clinton. Det kommer att innebära ett vägval vad gäller i vilken riktning den amerikanska ekonomin ska utvecklas, vilken väg den amerikanska politiken kommer att välja. Notera också hur den frågan nu blir alltmer betydelsefull i den amerikanska presidentvalsdebatten.

Därför är det viktigt att veta vad Bill Clinton gjorde under åren som president och dessförinnan under tolv år som guvernör i Arkansas. Han lade grunden för den nya politik som formade mycket av 90-talet i USA och som sedan kom att påverka Tony Blair och utvecklingen av New Labour i Storbritannien och som i Norden fått sin egen uttolkning, naturligtvis utifrån egna förutsättningar, först av Anders Fogh Rasmussen och det som utvecklats i Danmark och därefter av Nya moderaterna och Alliansen för Sverige i vårt land.

Clinton baserar sin politik på fem punkter. För det första en ansvarsfull ekonomisk politik. Man ska inte spendera mer än man har. Man ska se till att hålla tillbaka budgetpopulismen, antingen den kommer från höger eller vänster.

För det andra ska man ha en politik som tydligt markerar vägar från bidragsförsörjning till arbete samt utforma den politiken huvudsakligen genom att rikta inkomstskattesänkningar till dem som tjänar minst. Det var den enskilt absolut viktigaste detaljen i Clintonpolitiken under 90-talet, och det är också den bärande bjälken i allianspolitiken i Sverige.

För det tredje ska man satsa på en utbildning med kvalitet och se till att följa upp detta så att barnen lär sig tillräckligt. Framför allt ska man se till att börja med kvalitetsinsatserna när barnen är som yngst. Man ska också se till att förstärka innan barnen börjar i skolan. Vi behöver både se till att ha resurserna och utvärdera och följa upp dem i tidiga år. Clinton sade: Låt oss göra det efter årskurs 3, 6 och 8. Detta är förvillande likt det som alliansregeringen nu gör i Sverige.

För det fjärde behövs välfärdsförbättringar för att nå fram till grupper, för att också nå fram till det som var hans idé, nämligen att markera sammanhållning och välja bort partipolitiskt käbbel och det som separerar grupper och människor från varandra.

För det femte sade Bill Clinton: Låt oss se till att få 100 000 fler poliser. Jag får medge att alliansen inte lovar det, men vi ska nå upp till 20 000 poliser. Vi vet det som Clinton visste, nämligen att ett fungerande rättsväsende är ett utmärkt sätt att skapa ett bra samhälle på för människor som kommer från miljöer med små marginaler och som ofta upplever att brott är deras vardag och att den starkes rätt gäller.

Det var Bill Clintons svar på 90-talet. Det är vårt svar på 2000-talet. Vilket vägval det amerikanska folket gör får vi veta i november. Vilket vägval svensk socialdemokrati med sina partner i Vänsterpartiet och Miljöpartiet gör får vi förmodligen inte veta i år. Det är en intressant

fråga. Mitt partis besked är att fortsätta att utveckla Nya moderaterna i enlighet med den agenda som jag nu angivit.

Alliansen fortsätter sin fördjupning senare i år. Men vad är socialdemokratins besked? Antingen vet vi inte alls eller också kommer förslag som går i helt annan riktning jämfört med det som jag nu har redovisat. Att drömma sig tillbaka, att göra det mer lönsamt att inte arbeta, lägger inte grunden för den typ av politik där fler får jobb och där grunden för sammanhållning kan förstärkas i samhället.

Vi kommer att fortsätta att ställa den fråga som jag ställt många gånger till Mona Sahlin, nämligen: Vad vill du göra för Sverige, hur ska du åstadkomma det du vill göra, och med vem ska du genomföra politiken? Ni ska veta, kära väljare, ni som blir uppringda av Sifo och Temo och allt vad de heter och som ställer frågan vilket parti ni skulle rösta på i dag, att den som svarar Socialdemokraterna inte har en aning om vilken politik han eller hon sagt ja till.

Jag har stor respekt för att ett politiskt parti behöver tid för reflexion och utveckling. Jag ledde Moderaterna genom en sådan process. Jag vet att det tar sin tid. Jag vet att om det ska göras riktigt är det inte ett enkelt jobb att utföra. Men man måste ha en riktning på politiken när man utvecklar den. Den måste syfta till någonting. Jag menar att grunderna finns i de svar vi har sett i de länder jag nu nämnt och som jag anser är den grund man måste bygga politiken på. Det måste löna sig att arbeta. Det måste bli så att fler får jobb. Att fler får jobb är den bästa grunden för att skapa ökad sammanhållning och minska inkomstskillnaderna i samhället.

När fler får jobb får vi förstärkta resurser till välfärd. Då kan vi få bättre råd med sjukvård och bättre insatser i skola. Då kan vi bygga ut välfärdsförbättringar för många människor.

När fler får jobb har vi resurserna för att orka klimatomställningen. Det kommer att kräva resurser. Det kommer att kräva att rika länder går före. Har vi inga resurser att ta till kommer vi inte heller att ha råd.

Det är de besked som alliansregeringen ger. Det är den politik vi för. Vi kommer att ställa frågan till den dagen vi får svar på vad som är alternativet till vår politik.

Är det den politik som utvecklades i det amerikanska 1990-talet och som har utvecklats i Skandinavien i 2000-talet? Eller är det en längtan tillbaka till en gammal dålig politik som handlar om att det göra mindre lönsamt att arbeta, att betala ut mer i bidrag och att ifrågasätta människors rätt att själva få välja? Får vi några besked av Mona Sahlin här i dag?

(Applåder)

Anf. 2 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det var ett mycket märkligt anförande. Det var en statsminister som var totalt ur takt med tiden. Det finns ingen anledning till oro, säger statsministern. Inte så här långt, lägger han till. Inte så länge vi gör hemläxan, utvecklar han.

Vad är det ni har gjort under de 15 månader som regeringen så här långt har suttit? Enligt familjeekonomerna är det den som tjänar mest som har fått mest. Allt fler familjer känner oro, statsministern, för räntorna och inflationen.

Prot. 2007/08:52
16 januari

Partiledardebatt

De arbetslösa har fått allt sämre villkor. De sjuka får allt tuffare villkor. De deltidsarbetslösa väntar in sina alltmer orimliga villkor. Vuxenutbildningen dras ned.

Statsministern säger här: Det finns ingen anledning till oro, för vi gör hemläxan. Alliansen fortsätter. Det är precis det som ger anledning till oro.

Sedan säger statsministern igen: Vem ska Mona göra det med, och hur, vad och när? Jag tycker att det är lite som när man var tolv år och lekte sanning eller konka. Jag vet inte om statsministern har gjort det. Man satt i en mörk källare, och sedan frågade någon: Vem vill du göra det med, och hur?

Jag tycker att politiken nu och debatten om vart Sverige är på väg är betydligt mer allvarlig än en lite barnslig lek. Medborgarnas anledning till oro är inte var jag skulle ha velat göra utan vad statsministern faktiskt har gjort med att skära ned på möjligheterna att modernisera och utveckla Sverige.

Jag såg att din partisekreterare tyckte att man hade hittat lösningen i att man nu ska jaga mig lite mer. Jag tror inte att det är problemet. Jag lovar att inte springa. Jag lovar att stå still.

Problemet är inte att ni har jagat mig för lite utan att ni jagar de arbetslösa och sjuka för mycket. Det är vad som ger anledning till oro, statsministern, stor oro.

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag frågar: Vad vill du göra för Sverige? Hur ska du genomföra er politik för att åstadkomma det, och med vem ska du göra det? Då beskriver Mona Sahlin det som sanning eller konka nere i källaren och som någonting som det är fel att ställa frågor om i demokratin.

Vad tror Mona Sahlin att politik handlar om? Det handlar precis om detta. Det är två alternativ som ställs till väljarna. Det är ett alternativ som har regeringsmakten och ett annat som har anspråk på den. Mona Sahlin menar att jag inte ska ställa frågor om vad alternativet är. Det är en mycket märklig syn på demokrati som Mona Sahlin här gör sig till tolk för.

Jag kommer att fortsätta att ställa mina frågor eftersom de är berättigade och det inte finns några svar. Svenska folket kommer att börja undra när vi närmar oss nästa val: Vad är Mona Sahlin för typ av politiker? Vad är det för förnyelse hon har genomfört i socialdemokratien? Hur ska hon skapa ett regeringsalternativ tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet?

Alliansregeringen har gjort det vi sade till väljarna att vi skulle göra. Vi har gjort det mer lönsamt att arbeta. Skillnaden mellan att arbeta och att inte arbeta har vuxit. Det är det bästa sättet att minska inkomstskillnaderna.

På ett år har 164 000 lämnat utanförskapet. Vi har en växande sysselsättning i Sverige. Jag uttrycker visst oro för att Sverige så långt vi nu ser har stått emot. Men det kan komma en annan utveckling. Det är sällan man vet.

Det bästa sättet att rusta sig för detta är inte att ge upp för budgetpopulism. Det gäller att fortsätta att rikta åtgärder som sänker trösklar för dem som står utanför arbetsmarknaden så att fler kan komma in i arbete.

Det verkar vara Socialdemokraternas stora bekymmer. Det är dels avsaknaden av en egen jobbpolitik, dels detta misstänkliggörande av att grupper som tidigare inte har funnits på arbetsmarknaden verkligen får jobb. Det beskrivs till och med som det stora problemet.

Är det inte bra när människor får arbete, Mona Sahlin? Är inte det ett bra sätt att skapa ökad sammanhållning i Sverige?
(Applåder)

Anf. 4 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det är fullständigt fritt för statsministern att ställa vilka frågor han vill. Men det är också fullständigt fritt för mig att ge de svar som socialdemokratin vill stå för.

Statsministern försöker låtsas som att det bara finns ett enda svar på hur Sverige ska utvecklas och ett parti ska förnyas. Det är att öka klyftorna mellan dem som har och dem som inte har.

Det finns bara en drivkraft för människor, och det är att få en peng. Det gäller oavsett om det handlar om att lära sig lite mer svenska eller om att gå från sjukskrivning till arbete.

Statsministern vet att det finns ett tydligt alternativ. Statsministern vet att Socialdemokraterna aldrig kommer att förnya sig på det sätt som Moderaterna har gjort, nämligen bara till ord och inte till handling.

Vi socialdemokrater har redovisat tydliga alternativ. Det vet väljarna när Sifo, Temo och allt vad det nu var statsministern sade ringer upp.

De vet att det finns ett alternativ till att sänka skatten för dem som har mycket. Det är att satsa på att ge större ekonomiska förutsättningar åt dem som har det sämst.

Väljarna vet att om man vill satsa på utbildning så kan man inte riva ned vuxenutbildningen.

Vi har ett alternativ. Det tror jag att både statsministern och väljarna är väl medvetna om. Det ska vi pröva år 2010.

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Den minnesgode vet att Mona Sahlin och jag hade en ordväxling här i kammaren i höstas. När jag började ställa frågor om det ekonomiska alternativet sade Mona Sahlin: Den där budgeten ska du inte bry dig så mycket om. Vi håller på med vårt utvecklingsarbete. Vi kan inte förväntas ge svar nu.

Det finns inte alls något alternativ. Så fort man trycker lite på det rör sig Socialdemokraterna någon annanstans. Det finns inga besked att lämna.

Är Mona Sahlin redo att berätta hur ni tänker göra med jobbskatteavdraget? Det är 50 miljarder i sänkta inkomstskatter för vanliga människor.

Vi kan titta på dem som har mötts av de skattesänkningarna. Det är de som har deltidsarbete. En större mängd av skattesänkningarna ligger på dem som har månadslöner på 16 000 kronor, 17 000 kronor, 18 000 kro-

nor, 19 000 kronor, 20 000 kronor, 21 000 kronor och 22 000 kronor i månaden.

Det är 75 procent av skattesänkningen som träffar dessa grupper. De får en tusenlapp mer i månaden. Tänker Socialdemokraterna behålla eller ta bort den?

Vi vet ingenting om var Socialdemokraterna är i dag. Jag kan känna en viss respekt för det. Men stå inte och låtsas, Mona Sahlin, att du har ett alternativ vare sig i ditt eget parti eller tillsammans med andra.

Det är så Sverige ser ut i dag. Det är ett alternativ som regerar. Det är ett annat som inte ger några svar.

(Applåder)

Anf. 6 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag hoppas att statsministern har haft sköna, vilsamma helger. Själv har jag haft två komiska höjdpunkter som har förgyllt min tillvaro. Den ena var när Kalmar FF:s lagkapten i fotboll Henrik Rydström sade: Engelska landslagskaptenen Steven Gerrard är överskatad. Det tycker jag var ett ögonblick av stor humor.

Den andra höjdpunkten var när Fredrik Reinfeldt sade: Jag går sida vid sida med folket vars förtroende jag bär. Det är ett majestätiskt förhållningssätt. Det är den gamla kungen som nedstiger till allmogen, kanske förklädd, för att få höra sanningar från folket.

Det är ett förhållningssätt som skiljer sig oerhört mycket från ett rimligt synsätt på vad politik är. Det är att vi organiserar oss tillsammans för förändringar.

Nu kanske Fredrik Reinfeldt säger: Det är precis det som Moderaterna gör. Men det är inte dina väljare som drabbas av den politik du för. Du är mycket konsekvent i att gynna dina egna väljare.

Enligt Statistiska centralbyråns rapport i november finns hälften av moderatväljarna i den femtedel som tjänar mest. Det är klart att de har gynnats av er politik. De tjänar på borttagen förmögenhetsskatt. De tjänar på omvandlingen av fastighetsskatten. De tjänar mest på de sänkta inkomstskatterna.

Vad sägs om att försöka klara dig på försörjningsstöd en månad, Fredrik Reinfeldt, eller på studiemedel, en låg pension, sjukersättning, akassa eller kanske bara på en vanlig inkomst i den offentliga sektorn på 15 000–18 000 i månaden för att verkligen få veta hur folket har det? Då kanske Fredrik Reinfeldt verkligen skulle förstå vad det innebär att gå sida vid sida med folket vars förtroende han håller på att förlora.

(Applåder)

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Det värmer mig verkligen i hjärtat att jag kan göra en gammal kommunist på gott humör. Det är på något sätt en samhällsgärning värd att beundra. Jag ska gärna erkänna att Lars Ohly inte ska miss-tänkliggöras för någon som helst form av förnyelse. Det kommer inte att ske. Idén att röra sig ute bland folk och försöka ta intryck av det är på något sätt inte hans partis idé.

Jag förstår att han har roligt åt detta, men jag tror att det är svårt att hitta vägar till förnyelse i politiken i dag med mindre än att man kommer ihåg att det här är en förtroendebransch. Man söker, vinner och förhopp-

ningsvis behåller människors förtroende. Man mår bra av att röra sig ute bland vanligt folk och lyssna av det enkla skälet att vi inte har alla livets erfarenheter själva, men har vi tillräckligt stora öron och förmåga att lyssna kan vi ta in hur andra har det. Jag försöker göra det. Lars Ohly får beskriva vart han ska föra Vänsterpartiet.

Låt mig sedan säga att det är en felaktig beskrivning som ofta återkommer. Vi var väldigt tydliga med att vi tänkte göra det mer lönsamt att arbeta. Om man ser till arbetsinkomster riktar sig 75 procent av de skattesänkningar vi har gjort genom inkomstskattesänkningar till grupper med normala inkomster, som jag nämnde i mitt förra replikskifte. De har fått se ökad köpkraft och känner i dag att det är en bättre drivkraft för eget arbete. Det är också det mest verkningsfulla sättet att skapa signaler för fler att söka sig till arbete. Vägen från bidragsförsörjning till eget arbete är någonting som upplevs som positivt.

Vad är Vänsterpartiets alternativ? Hejdundrande skattehöjningar på allt och alla. Ni säger nej till alla de skattesänkningar vi har föreslagit. Ni är det ärligaste partiet på det sättet. Ni säger att allt ska tillbaka. Det blir en massiv skattehöjningspolitik, men det kommer inte att leda till jobb. Det kommer inte att leda till den sammanhållning och de minskade inkomstskillnader som kommer att bli resultatet av allianspolitiken.

(Applåder)

Anf. 8 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Fredrik Reinfeldt, du har visserligen en civilekonomexamen, men efter det började du som Mufordförande. År 1991 blev du invald i riksdagen. Du har varit försörd av det allmänna sedan dess. Din erfarenhet av arbetslivet är väl, för att uttrycka sig milt, något begränsad. Det kanske är skälet till att du inte ser att det samhälle som du regerar över håller på att falla isär. Det är sjuka, arbetslösa, lågavlönade pensionärer, lågavlönade människor i arbetslivet och människor som är tvingade till försörjningsstöd som lider av den politik du står för. Samtidigt ser de hur du konsekvent gynnar dem som redan har mest. Du ser konsekvent till att de som har allra mest ska bli ännu rikare och ska ha ännu mer av lyx och överflöd. Det är det er politik går ut på.

Herr talman! Jag har aldrig haft någonting emot att citera Marx, men jag tror att det är statsministern som mest borde göra det i det här läget, nämligen Groucho Marx som sade: Vi har folket bakom oss, långt bakom oss.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Det är faktiskt andra gången nu som Lars Ohly gör en förskjutning i vilken Marx han har som läromästare.

(Applåder)

Men tro inte att det är någon förnyelse. Jag tror inte att det ska övertolkas.

Jag vill gärna säga att de här beskrivningarna av att vara offentligförsörd och av att ha varit länge i riksdagen har jag hört från nyliberaler som har attackerat mig, men att Lars Ohly skulle stå och peka finger i Sveriges riksdag och misstänkliggöra att jag under lång tid har varit riksdagsledamot är lite mer oväntat. Jag är stolt över att ha varit riksdagsle-

damot sedan 1991 och vunnit folkets förtroende i det valet, i valen 1994, 1998, 2002 och 2006.

Jag förstår vilka begränsningar det möjligen lägger på mig. Det gäller att inte bli för inlåst här på Helgeandsholmen. Jag har under min politiska gärning visat att jag har förstått den utmaningen genom att röra mig ute bland folk, lyssna, förnya mitt politiska parti, inse att vi inte har alla svar, vara ödmjuk och vara med och utveckla hur svensk politik fungerar. Jag har förstått att vi lever i en tid där väldigt många känner distans till parti-politik. Vad har Lars Ohly förstått? Vilken förnyelse har Lars Ohly bidragit till? Vad har han för anledning att peka finger?
(Applåder)

Anf. 10 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Det är viktigt att ha riktningen klar för sig, säger statsministern. Sedan hörde vi i slutet av anförandet att han sade att utan en kraftig ekonomisk tillväxt har vi inte råd att ta hand om klimatet.

Jag tänker så här: Att segla må vara bra för miljön, men att vara ute och segla i miljöpolitiken är lite sämre.

Den värsta grundstötningen som regeringen hittills har gjort är Förbifart Stockholm, en motorväg som ger ökade utsläpp och bara blir dyrare och dyrare.

Klimatförändringarna är ett faktum, men det handlar också om det val vi gör. Det valet har väldigt mycket att göra med ekonomi, framtiden och en långsiktig vision. Varje gång som regeringen väljer att satsa de pengar som man har på fel sak väljer man också fortsatt klimatförstöring och ett stort ekonomiskt risktagande för framtiden.

Nu står valet mellan att bygga nya motorvägar eller att göra en satsning på järnvägstrafiken och kollektivtrafiken. Det är val som vi kommer att leva med i decennier. Här är regeringen väldigt tydlig i dag. Fler vägar är viktigast. Finansminister Anders Borg säger att en investering i väg är fyra fem gånger viktigare än en investering i järnväg och att vi har överinvesterat i järnvägar och måste göra en prioritering. Jag håller med om det sista. Vi måste göra en prioritering, men vi ska inte prioritera ökade utsläpp, utan vi ska prioritera det som är rätt. Jag tycker att det är bättre att göra rätt än att göra fel.

Jag skulle vilja att vi blev överens om den enkla principen att från och med nu väljer vi att investera i åtgärder som minskar utsläppen och avstår från att vidta åtgärder som ökar utsläppen. Kan statsministern hålla med mig om den principen?

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Det var ett arv som väntade på oss när vi kom till Regeringskansliet när det gäller infrastrukturen i Sverige. I valrörelsen 2006 hade det gått ut ett besked om att greppa varje spade man hittade i landet, gå ut och sätta den i marken och lova infrastrukturprojekt till allt och alla. Det finns inte en socialdemokrat som inte lovade en vägsnutt i denna valrörelse. Problemet var att de glömde att finansiera det. Det saknas 30 miljarder för att åstadkomma de väginvesteringar som har utlovats, och det saknas 50–60 miljarder för att klara de järnvägsloften som har ställts ut. Det är det arv vi nu sitter med.

Nu säger Maria Wetterstrand som Miljöpartiet många gånger har gjort: Det är bilen som är problemet. Väck med bilen! Och för att få väck bilen ska vägarna väck.

Jag säger: Väck med avgaserna! Använd styrmedlen för att åstadkomma det.

Jag har lyssnat, bland annat på Miljöpartiet vars engagemang jag känner stor respekt för, och det har jag uttryckt många gånger. Jag tror att de har rätt som säger att utan att använda styrmedel får vi inte en riktig klimatpolitik som fungerar. Att få ökad tillväxt och samtidigt sjunkande utsläpp av växthusgaser tror jag är ett sätt att förena. Sverige är det föregångsland man nu tittar på. Våra senaste rapporter visar att den svenska ekonomin har vuxit med 44 procent sedan 1990. Under den tiden har vi samtidigt sjunkande utsläpp på nära 9 procent. Det går att förena ekonomisk tillväxt med sjunkande utsläpp, Maria Wetterstrand. Jag skulle till och med vilja säga att det är förutsättningen för att ha råd med väldigt mycket av klimatpolitiken. Låt oss fortsätta på den inslagna vägen!

Jag är beredd att använda styrmedel till och med när jag blir kritiserad för det. Jag tror att det är det mest verkningsfulla sättet. Den här regeringen har just höjt CO₂-skatten. Forskningssamhället säger att det är det mest verkningsfulla sättet att få en klimatomställning. Jag hoppas att Maria Wetterstrand tycker att det var värt något.

(Applåder)

Anf. 12 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag är mycket glad över att få höra statsministern stå i den här talarstolen och tala sig varm för koldioxidskatten. Där kan man i alla fall snacka om lite förnyelse i politiken.

Men när man kommer till den konkreta handlingen och det totala resultatet av regeringens politik ser det tyvärr helt annorlunda ut. Beslut man har fattat under de här månaderna man har suttit vid makten har inneburit ökade utsläpp med flera hundratusen ton koldioxid, om man får tro de experter som analyserar detta.

Bara exemplet Förbifart Stockholm innebär enligt Naturvårdsverket ökade utsläpp med 140 000 ton koldioxid. Det är ungefär lika mycket som 155 000 indier släpper ut i dag. Det kostar 25 miljarder kronor.

Om du tycker att infrastrukturen har varit underfinansierad är det en mycket underlig prioritering att välja att lägga pengarna på detta när behoven inom järnvägsnätet är enorma, om man ska kunna föra över trafiken dit. Det handlar framför allt om att föra över godstrafik till järnväg och också en del persontrafik.

Men säger statsministern att Naturvårdsverket har fel? Om du inte säger att de har fel undrar jag: Vad är det som ger oss rätten i Sverige att öka våra utsläpp på det här sättet och belasta jordens klimat?

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag inser att det inte är Miljöpartiets affärsidé att erkänna att något annat politiskt parti har någon miljöpolitik värd någonting. Det är på något sätt att sälja ut sin egen existens. Därför kommer vi, vad vi än gör, att få höra Maria Wetterstrand säga att hon ingenting har sett, ingenting har hört och ingenting har accepterat. Problemet blir bara att man då glömmer bort lite grann vad som sker där ute.

Prot. 2007/08:52
16 januari

Partiledardebatt

Sverige kan uppvisa den mest intressanta utvecklingen av miljöbilsförsäljning som nu syns i världen. Ni gör ingenting, säger man. Ja, vi införde väl en bonus just för att få fram miljöbilar. Vi har väl fattat beslut om att behålla vägskallar som är drivande för att åstadkomma det här i Stockholm.

Man blir bättre i politiken om man erkänner att motståndarna faktiskt gör en hel del som är bra. Då blir man mer trovärdig den dagen man väljer kritik. Men det här sättet, att ingenting se, är inte trovärdigt, Maria Wetterstrand.

Vi gör mycket. Vi är beredda att göra mer. Vi är beredda att använda styrmedlen för att ta vår del av ansvaret.

(Applåder)

Anf. 14 MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Ett nytt år har börjat. Det är ett år som vi socialdemokrater hade velat använda för att bygga Sverige starkare, för jobb, miljö, välfärd och rättvisa. Det är ett år som skulle kunna innebära stora möjligheter att ta nya steg för det moderna, kunskapsdrivna och jämställda välfärdslandet Sverige.

Bakom oss ligger vad som i nyårskrönikorna har kallats *annus horribilis* eller Reinfeldts förfärliga år. I 15 månader, bara, har vi haft en borgerlig regering. Ingen regering har väl så snabbt förbrukat både folkets förtroende och mycket av landets goda ekonomiska förutsättningar.

Arbetslösheten minskar långsammare i dag än när regeringen tillträdde. Långtidsarbetslösheten bland ungdomar stiger. Inflationen har inte varit högre på 14 år. Tillväxten som helhet dyker. Räntorna är högre för att regeringen sänker skatterna för mycket. De med förmögenhet och egendom upplever goda och gyllene tider. Klyftorna växer.

Det här är berättelsen om en regering som medvetet har försuttit chans efter chans efter chans att ta de goda tiderna till vara och därmed berättelsen om en regering som brister i ansvar. Men det var inte den berättelsen som Fredrik Reinfeldt valde här i kammaren när han nu tog sats inför det nya året 2008, utan då handlade det om Clinton på 90-talet.

Herr talman! I det Sverige vi socialdemokrater tror på går det att ta in skatt efter bärkraft och använda resurserna till det som vi alla någon gång behöver: sjukvård, omsorg, dagis, skolor och absolut en och annan järnväg. Det går att fördela rättvist på riktigt, solidariskt med jämlikhet som mål, så att den som behöver mest också är den som får mest. Det är någonting annat än den moderata "Hej matematik", samma peng för alla. Det går att se till att alla får bidra med det de kan och att alla alltid får en chans till. Det tjänar Sverige på.

Men dagens Sverige styrs annorlunda av en regering som inte bara spiller våra möjligheter utan också medvetet drar isär vårt land.

Jag har här en av Stockholms gratistidningar. Det är ett nummer som kom ut strax före nyår. Rubriken är "Rika barn slipper vårdköer nästa år".

Jag har lust att säga det som statsministern upprepade många gånger här i talarstolen förra hösten: Fakta bryter förtroende.

Vilket parti i denna kammare gick till val på att låta de rikaste köpa vård till sina barn på bekostnad av andras? Vilket parti gick till val på ett Sverige med dubbla väntrum? Inget. Men i höst öppnar det första privata barnsjukhuset i Stockholm med en gräddfil för den som har köpt en privat försäkring eller har råd att betala 1 000 kronor per läkarbesök.

Genom att ändra lagstiftningen har regeringen öppnat samma möjligheter på offentligt finansierade sjukhus. Sjukvårdslandstingsrådet i Stockholm, Filippa Reinfeldt, har inte varit sen med att ta itu med de avtalen. Hon har också ordnat med efterfrågan på privat vård i huvudstaden genom att lägga ned de närakuter som Moderaterna lovade en ljus framtid i valrörelsen. 160 000 patienter om året, de flesta barnfamiljer, måste nu söka sig till annan akutvård. Då finns det nu en marknad för privata vårdförsäkringar.

Då talar jag inte om de 300 000 sjukvårdsförsäkringar som arbetsgivare har tecknat för sina anställda som en del i företagshälsovården. Jag talar inte heller om de avtalade försäkringar för en bra ersättning vid sjukdom som regeringen vill förbjuda trots samfälliga protester från fack och näringsliv. Nej, jag talar om rent privata sjukvårdsförsäkringar, tänkta att ge en förtur till högspecialiserad sjukvård, förutsatt att man får teckna dem. För barn som har funktionshinder, har en kronisk sjukdom eller är födda för tidigt gör man sig icke besvär.

Den 1 januari trädde också Vårdval Stockholm i kraft. Många av vårdcentralerna i socialt utsatta områden med hög arbetslöshet och mer ohälsa har stängt eller sagt upp personal. Resurser flyttas till rikare delar av staden, för nu gäller moderat ”Hej matematik”, samma peng för alla oavsett behov.

Hur, Fredrik Reinfeldt, rimmar detta med utfästelsen i din regeringsförklaring, ”plånboken får aldrig styra rätten till vård”? Glappet kan inte vara större mellan ord och handling.

År 2008 kan bli året då fabriksarbetarens dotter och direktörens son slutar att dela väntrum på sjukhuset. Det här är ett systemskifte. Det här är en återställare till skilda villkor i klassamhället Sverige.

Vi socialdemokrater ser andra möjligheter. Det går att byta ut tävlingen om Europas lägsta skattetryck mot en kamp för Europas bästa sjukvård. Den tävlingen är vi gärna med i.

Självklart kräver också en bra sjukvård utveckling och förnyelse, Fredrik Reinfeldt, av politiken. Det är för långa väntetider till vårdcentralen. Det är svårt att träffa en läkare. Det går att anpassa tillgängligheten till behoven. Multisjuka äldre måste få plats någon annanstans än på akuten. Vård och rehabilitering av psykiskt sjuka måste bli mycket bättre.

Det finns mycket att göra, men det finns också många förhastade slutsatser som vi inte ska dra.

Det fanns en tid – och det var förr – då vi socialdemokrater många gånger såg rätt inför det mesta som drevs privat. Så är det inte längre. Vi ser fördelar i mångfalden, inte minst för valfriheten. I dag ser vi hur moderater i stället sitter fast i sin gammaldags syn. De ser blått inför allt som drivs gemensamt.

Patienten går före driftsformen, men driftsformen får aldrig gå ut över patienten. Därför tar vi socialdemokrater nu fram ett nytt sjukvårdspolitiskt program med några mycket viktiga principer.

Man ska kvalitetssäkra alla vårdgivare. Vi föreslår ett nationellt certifieringssystem för vårdgivare. Certifikat ska kunna dras in om man inte håller tillräcklig kvalitet, och samma höga krav ska ställas på både offentliga och privata vårdgivare.

Man ska säkerställa att alla vårdanställda, privata som offentliga, kan påtala missförhållanden utan att riskera sin anställning. Bara då låter vi patientsäkerheten gå före vinstintresset.

Man ska värna mångfalden och göra undantag i lagen om offentlig upphandling när det gäller vård. För i dag riskerar personalkooperativ och ideella organisationer som har mycket att tillföra att konkurreras ut av stora internationella företag.

Man ska satsa på universitetssjukhusen. Sälj dem inte! Gör man vårdgallerior av dem riskerar man att förstöra de mest avancerade av våra forsknings- och utbildningsmiljöer.

Vi vill korta köerna för alla. Vi vill inte ha system med korta köer för försäkringspatienter och långa köer för dem som inte har någon försäkring.

Det är principer för vård som är till för alla i ett modernt och solidariskt Sverige. Det är några av socialdemokraternas tydliga besked om alternativen.

Herr talman! Det händer fler saker i Sverige. I år kommer ytterligare försämringar för redan hårt prövade sjuka och arbetslösa, och i år kommer ytterligare förbättringar för oss som har det bäst ställt. Den som tjänar mest får mest, som familjeekonomen sade.

För en del räcker tillskotten kanske till att köpa ett sjukhus eller en skola, vad vet jag. De säljs numera för fullt, och det är ofta ganska billigt. Attraktiva allmännyttiga hyresfastigheter slumpas bort för halva priset, och på Odells outlet ska stora statliga företag säljas för struntpriser.

Så låt mig ställa en retorisk fråga igen: Gick Moderaterna eller något annat parti i den här kammaren till val på detta systemskifte? Svaret är givetvis nej.

Politik är att alltid göra val, inte bara för väljarna i ett allmänt val utan varje dag när politiska beslut ska växa fram. Den borgerliga regeringen har majoritet här i kammaren. De gör precis vad de vill, och det är precis det som både väljare och opposition reagerar på så starkt i dag. Sverige kan bättre.

Att längta efter rättvisa och solidaritet, Fredrik Reinfeldt, är inte att längta tillbaka till något gammalt och unket. Det är att önska något fräscht och modernt. Kunskap, rättvisa och solidaritet går aldrig ur tiden. (Applåder)

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Om valet 2010 inte går som Mona Sahlin har tänkt sig är reträttplanen färdig. Då tänker Mona Sahlin tydligen kandidera till Stockholms läns landsting. Hon har förberett sig väl här i dagens debatt.

Jag har varit med länge i politiken. Jag känner igen det socialdemokratiska arbetssättet. De målar upp en påstådd fiendebild: Så här ser

fienden ut. Sedan hamrar de på fiendebilden och säger: Så här är konflikten.

Jag känner inte igen mig. Jag tycker att det väsentliga att säga om svensk sjukvård är att det arv vi fick från er var en sjukvård som brister i tillgänglighet. När man i sjukvårdens korridorer pratar med personal och patienter handlar det om brister i värdighet, brister i inflytande för personalen, för dålig lön, för små möjligheter att påverka. Decennium in och decennium ut har ni haft makt och inflytande i Sverige, och ändå låter det på det sättet.

Det beror på att ni är helt fast i ett tänkande att styra sjukvården uppifrån med politiskt beslutsfattande. Allt handlar om att hålla bortan makten från de kvinnor och män som finns i vårdens vardag. Jag tror att det är fel vägval. Jag tror att vården måste utvecklas när det gäller att få tala om kvalitet och att få öka sin effektivitet. Det handlar om att man använder de instrument man har, att man får ta fram den diskussion som nu förs och som är mycket spännande.

Vilka mediciner kan vi använda? Vilka sjukdomar kan vi bota? Hur möter vi de utmaningar som svensk sjukvård har? Den sjukvård vi har och det stora kunnande vi har är något som andra länder tittar på och är intresserade av att köpa in sig i och att kunna komma till Sverige och få vård.

Det är den utveckling, Mona Sahlin, som ni inte vill se, förblindade av viljan att ha en fiendebild och en fiende som inte finns och att föra en annan diskussion. Jag tror att vi i grunden är mycket mer överens än vad Mona Sahlin vill göra gällande. Det kommer att fortsätta att vara min utgångspunkt.

(Applåder)

Anf. 16 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Fredrik Reinfeldt säger här att jag är så förblindad att jag inte ser fiendebilden. Han står här framför mig, och jag ser honom klart och tydligt.

Det uttrycktes också här att jag behövde ha någon slags reträttplan, att det var det som det handlade om. Det skulle vara Stockholms läns landsting. Min plan är inte att ta över efter Filippa Reinfeldt utan att ta över efter Fredrik Reinfeldt. Det är det som är min plan.

(Applåder)

Fredrik Reinfeldt återkommer hela tiden till att han är ute och reser i landet och träffar så att säga vanligt folk för att se hur Sverige mår. När jag beskriver hur verkligheten faktiskt är på väg att se ut i Stockholm eller varje gång när jag kommer med kritik säger Reinfeldt: Det känner jag inte igen. Så ser det inte ut.

Kan det vara så att vi ser två helt olika saker för att vi faktiskt vill två helt olika saker när vi tittar på sjukvården? Ser Fredrik Reinfeldt inte att privata försäkringslösningar för barn riskerar att förstöra något väldigt viktigt i svenskt samhälle, nämligen att allas behov och ingenting annat är det som ska styra? Det är kanske mer viktigt inom vården än någon annanstans.

Ser inte Fredrik Reinfeldt den risk som finns om sjukhusen byggs upp med fler än ett väntrum där den som har haft råd att köpa sitter på ett ställe, och de andra sitter på ett annat ställe? Om inte Fredrik Reinfeldt

ser det problemet rekommenderar jag fler resor ut till förortsvårdcentralerna i Stockholms läns landsting där oron nu är stor.

Det är ett exempel, Fredrik Reinfeldt, på att det finns två tydliga alternativ. Jag och socialdemokratin står för ett. Du och alliansen för något annat. Det kommer valet att handla om.

(Applåder)

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag nämnde att Bill Clinton hade som idé att komma bort från det partipolitiska käbblet och snarare försöka adressera verkliga samhällsproblem. Jag tror att det är en väldigt viktig utgångspunkt. Jag tror att Mona Sahlin här representerar något gammalt som säger att jag är fienden.

Jag vill gärna säga till Mona Sahlin: Du är inte min fiende. Politik handlar om att adressera samhällsproblem som är verkliga för människor i deras vardag. Det är vår fiende, problemen som människor upplever. Vi är bara politiska alternativ som vi ger som vägval till väljarna när det gäller att besluta om vem det är de vill ska leda till rätt typ av svar på de samhällsutmaningar vi ser.

Med Mona Sahlins synsätt blir det viktigaste att angripa person, att raljera och att ge sig på enskilda individer. Jag vill säga att det vill vi inte se mer av i svensk politik. Det vill vi inte importera från andra länder.

Låt mig också säga att den som inte ser till att jobben växer till har inte råd med de insatser vi båda vill se i sjukvården. Ert budgetalternativ innebär 60 000 färre sysselsatta. Du kommer inte att ha resurserna, Mona Sahlin, att orka med de löften du ställer ut.

(Applåder)

Anf. 18 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Fredrik Reinfeldt låter så vänlig och timid och pratar om att nu ska vi inte ha konflikter och vi ska inte prata om fiender. Sedan dämmer han plötsligt till med en fullständigt osannolik och osann siffra bara tagen ur luften, att 60 000 jobb skulle försvinna om vårt budgetalternativ blev vid handen.

Det är inte sant. Det vet du också, Fredrik Reinfeldt. Det finns två tydliga alternativ. Vårt handlar om jobben men också om rättvisan, för vi är övertygade om att rättvisa inte är ett hot mot att jobben ska växa utan precis tvärtom. Det är inte genom sämre villkor för de arbetslösa som jobben blir fler. Det är inte genom lägre ersättningar för de deltidsarbetslösa som jobben som kvinnorna söker blir fler.

Det är något djupt tragiskt med Fredrik Reinfeldts sätt att uttrycka sig. Om jag säger att du är fienden tror jag att alla andra här förstår att det är du och ditt politiska alternativ, du och dina politiska lösningar. Debatten och konflikterna är inte något man ska vara rädd för utan söka. Det är typiskt, tycker jag, för en regering som känner sig så trängd och så instängd i ett hörn att man till och med tycker att livslusten i demokratin och debatten blir ett problem. Moderaterna är socialdemokratin fiende, nu och för alltid.

(Applåder)

Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Att ha ett kort minne och fiffla med statistik tror jag är till stor hjälp för Mona Sahlin och Socialdemokraterna. Låt mig göra några korrigeringar.

När det gäller ungdomsarbetslösheten har sysselsättningen ökat med 45 000 personer, och ökningen är den kraftigaste som har uppmätts sedan mätningarna började 1963. Det är sanningen.

På ett år har långtidsarbetslösheten bland ungdomar minskat med 12 000 personer. Håll dig till sanningen, Mona Sahlin! Jag förstår att du ogillar politiken, men du kanske kan gilla resultatet.

En annan fråga som är viktig och som vi har många debatter om handlar om jämställdheten. Också där är Mona Sahlin mycket missnöjd med regeringens politik. Men låt mig påminna om de jämställdhetspolitiska mål som sattes upp 1994! Centerpartiet har gjort en utvärdering av resultaten från Socialdemokraterna. Lönegapet mellan kvinnor och män ökade med 3,5 procent. Antalet ensamstående fattiga kvinnor ökade med 80 procent under Socialdemokraternas regeringstid. Ökningen av pappor som tog föräldraledigt och hade ansvar för sjuka barn tog myrsteg. Andelen kvinnor som drev företag låg kvar på samma nivå som 1994. Andelen kvinnliga chefer låg kvar på samma nivå som 1994.

Vår politik kallar jag en politik som går framåt. Mona Sahlin menar att deras politik var bra.

Nu sänker vi skatten för de lågavlönade kvinnorna. Vi inför avdrag för hushållsnära tjänster så att inte bara de rikaste männen utan också kvinnor med normala inkomster kan köpa dem. Vi genomför en handlingsplan när det gäller våld mot kvinnor. Vi får mer resurser till ökad rehabilitering, och vi satsar mer resurser på att kvinnor ska starta företag.

Min fråga till Mona Sahlin är: Vad är det som är så fel med att kvinnor i vårdsektorn – sjuksköterskor och vårdbiträden – lärare och andra får 1 000 kronor mer i månaden? Vad är det som är så fel med det? Kan inte de få chansen att leva på sin lön? Vad är det som är så fel med att vi ökar insatserna för rehabilitering så att kvinnor kan komma tillbaka till arbetslivet? Varför är det bara de rika männen som ska ha råd med hushållsnära tjänster och inte kvinnor med normala inkomster?
(Applåder)

Anf. 20 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Om det är så viktigt att kvinnor ska kunna leva på sin lön, varför gäller inte det de deltidsarbetslösa kvinnorna inom vård, omsorg och handel? Varför är beskedet till dem att just de ska få sin inkomst så oerhört nedvärderad? Vad är jämställdheten i det?

Vad är jämställdheten med vårdnadsbidrag när diskussionen hela tiden handlar om hur kvinnor ska kunna förena arbete med att ta hand om familj och barn? Är lösningen verkligen att sluta arbeta och vara hemma? Är det Centerns tanke om jämställdhet och jämlikhet?

Det är också intressant att höra missnöjet med politiken som Maud Olofsson försöker försvara. Nu har jag hört två personer som är jättenöjda med regeringens politik så här långt: Fredrik Reinfeldt och Maud Olofsson. Jag kan gissa att det snart kommer två personer till som är jättenöjda med allt regeringen gör. Men har det någonting med hur väljarna – de arbetslösa, de sjukskrivna och kvinnorna som vill ha rimliga

villkor – faktiskt ser på sin verklighet? Det är det politiken och debatten handlar om i dag, Maud Olofsson – inte att stå och desperat försöka försvara att klyftorna faktiskt växer och inte av en händelse utan beroende på regeringens politik.

En del av de kvinnor som Maud Olofsson nu talar om jobbar just inom vård och omsorg. Många av dem jobbar i Stockholms läns landsting. I och med förändringarna i avtalen när det gäller sekretess och tystnadsplikt får de anställda hos de privata vårdgivare som nu tar över inte del av offentlighetsprincipen och rätten att fritt påtala kritik, eftersom man har gjort dessa förändringar i avtalen. Vad säger Centern om det? Varför har inte Centerpartiet motsatt sig denna inskränkning av rätten till offentlighetsprincipen? Det måste väl vara viktigt att den gäller i alla delar av offentlig verksamhet, också i Stockholms läns landsting?

Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag förstår om Mona Sahlin inte vill svara på frågorna, men jag ställde faktiskt tre frågor. Jag ställde frågan: Vad är det som är så fel med att kvinnor – vårdbiträden, sjuksköterskor, lärare och andra – får 1 000 kronor mer kvar i månaden? Det är 12 000 kronor på ett år. Vad är det som är så fel med det? Tror inte Mona Sahlin att också de har en känsla av att de skulle vilja kunna leva på sin lön?

Vad är det som är så fel med att vi stärker rehabiliteringsinsatserna för alla de långtidssjuka som Mona Sahlin var med och bidrog till att öka under sin regeringstid? Vad är det som är så fel med att vi hjälper människor att komma tillbaka till arbete?

Jag inser att det är många människor som fortfarande är sjukskrivna, förtidspensionerade och arbetslösa. Men det är ändå 164 000 färre i utanförskap än när Mona Sahlin var med och styrde Sverige.

För mig är detta en moralisk fråga. Jag accepterar inte att människor sorteras bort. Men det gör tydligen Mona Sahlin. Till vilket pris som helst diskuterar Mona Sahlin bidrag, åtgärder, Åtgärder och meningslösheter – men inte hur vi ska få fler människor tillbaka till arbete så att de känner att de är en del av samhället. Jag tycker att det är förfärligt att lyssna till Mona Sahlin!

(Applåder)

Anf. 22 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag ska inte återgälda den komplimangen, huruvida det är förfärligt eller inte att lyssna till Maud Olofsson. Den får stå för sig själv.

Frågan Maud Olofsson ställde har faktiskt fått ett svar, både nu och flera gånger om, men ibland vill man inte lyssna. Vad är felet med att man ska få 1 000 kronor mer i månaden, säger Maud Olofsson. Svaret är också: Vad är felet med att det är de arbetslösa som får lägre ersättning? Det som är fel är att de deltidsarbetslösa kvinnorna inte ska kunna stämpla längre utan ofta hänvisas till socialbidrag.

Det är inte jag som pratar om bidrag här, Maud Olofsson. Det är du. Det är du som pratar om vårdnadsbidraget. Det ska ge människor en peng för att de inte arbetar, eftersom ni inte kan komma åt problemen med jämställdheten.

Vi ser så olika på vad som är förfärligt och inte för landets kvinnor. Jag avstår från att återgälda komplimangen, men vårdnadsbidrag, sänkta ersättningsnivåer och sämre jämställdhet tycker jag, Maud Olofsson, är förfärligt. Den politiken får du försvara.
(Applåder)

Prot. 2007/08:52
16 januari

Partiledardebatt

Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Jag tror att Mona Sahlins inledningsanförande var historiskt. Jag tror, utan att ha hunnit kolla det med säkerhet, att det var första gången en socialdemokratisk partiledare i Sveriges riksdag håller ett inledningsanförande i en partiledardebatt utan att nämna orden "jobb" och "full sysselsättning".

Det var på den tid Mona Sahlin var minister som antalet förtidspensionärer i Sverige blev fler än antalet företagare. Det enda Socialdemokraterna nu lovar med säkerhet inför valet 2010 – jag lyssnade på Nuder i lördags i radion – är att om Socialdemokraterna vinner ska bidragen till dem som inte arbetar återigen öka. Det är det enda löfte man med säkerhet ger. Några förslag om hur jobben ska bli fler eller hur de många nya jobb som nu skapas ska förbli permanenta finns inte hos Socialdemokraterna.

Mona Sahlin, det här stämmer överens med den intervju du gjorde i somras i ett magasin som alla som åkte tåg kunde läsa. Där angav du de tre viktigaste framtidsfrågorna för Sverige, men jobb och full sysselsättning fanns inte med. Jag tror inte att detta hade hänt på Erlanders och Palmes tid.

När var det egentligen Socialdemokraterna övergav arbetslinjen och i stället valde bidragslinjen? När var det ni slutade tro på människor och i stället började tro på systemen? Ni förminskar människor genom att betrakta dem som sociala klienter. Människor behöver känna förväntningar på sig. Det är det som är arbetslinjen.

Alla kan inte leva på bidrag, Mona Sahlin, men alla kan bidra med något.

(Applåder)

Anf. 24 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Just det där sista har vi hört jag vet inte hur många gånger från Jan Björklunds mun här i kammaren. Jag tror att vi börjar lära oss det uttrycket.

Som vanligt var det inte helt sanningsenligt, det Jan Björklund sade, för jag nämnde visst ordet "jobb" i mitt anförande. Jag tror att alla som lyssnade också förstod att det som politiken handlar om, hur man får tillbaka människor till arbete, också handlar om lika villkor för sjukvård och omsorg och hur snabbt man får hjälp och stöd när man råkar illa ut, oavsett om man är barn eller om man råkar illa ut i jobbet.

Den som inte begriper att en bra sjukvård, en bra socialförsäkring och trygga socialsystem är en väg för arbetslinjen, den har inte förstått mycket. Det här förstod folkpartister mycket väl förr, Jan Björklund. Det som är fascinerande är att Jan Björklund fortfarande inte ser hela arbetslinjen: både att man ska göra det man kan och att man också alltid ska få stöd och hjälp för att kunna komma tillbaka.

Om man fortsätter att vägra se att a-kassa inte är ett bidrag för att inte jobba utan en omställningsförsäkring för att snabbast möjligt kunna komma tillbaka till arbetet, då kommer man aldrig att ens i teorin kunna förändra villkoren för de löntagare som i dag har förlorat jobbet eller riskerar att förlora jobbet.

Socialdemokratins alternativ är tydligt. A-kassan är inget bidrag. Den är ett stöd, en uppbackning och en omställning för att kunna komma tillbaka snabbare till arbetslivet. Det tänker vi ta strid för också i valet 2010. (Applåder)

Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Mona Sahlin's replik blev nu en bekräftelse på det jag sade. Det är inget snack om jobb, inget snack om full sysselsättning, utan det är snack om bidrag och a-kassa. Det är ert alternativ.

Inget är så socialt ansvarstagande, inget är så rättvist, som att människor som befinner sig i utanförskap får jobb och egen försörjning. Ingenting bidrar så till att öka rättvisan i ett samhälle.

Herr talman! Jag hörde Mona Sahlin och statsministern tala om opinionssiffror. En del frågar sig hur det kan gå så bra för vänsterblocket i mätningarna eftersom de inte presenterar någon politik. Svaret är det motsatta. Det går så bra för vänsterblocket i mätningarna just därför att ni inte presenterar någon politik. Vad står ni för? Vad vill ni själva, och vad är ni överens om? Frågorna ekar obesvarade. Sanningen är att det är vi i alliansen som står för 2000-talets lösningar. Ni står för 1900-talets lösningar. Ni överlåter att skapa det nya åt oss. Allt det nya som föreslås säger ni nej och nej till. Ni är inget New Labour, Mona Sahlin, möjligen är ni de nya konservativa.

(Applåder)

Anf. 26 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Om det skulle vara så att vi socialdemokrater inte har någon politik, undrar jag vad det är ni har stått och skällt på i inlägg efter inlägg. Det lär vara att ni har reagerat på den politik vi står för.

(Applåder)

Det är tragiskt att se ett historiskt så viktigt parti för kampen för de sociala trygghetsförsäkringarna låta som om det finns en motsats mellan kampen för full sysselsättning och kampen för ett tryggt och värdigt liv för att kunna komma tillbaka. Det är tragiskt att se, Jan Björklund. En socialdemokratisk politik för full sysselsättning innehåller inte bara själva sysselsättningspolitiken utan också vuxenutbildning för att ge en chans och en chans till. Den innehåller fler platser på högskolan för att få en chans och en chans till. Den innehåller en värdig omställningsförsäkring så att man inte ska behöva landa på socialkontoret utan på Arbetsförmedlingen eller i vuxenutbildningsklassrummen. Det är det som är arbetslinjen för en socialdemokrat. Det gör mig ont, även om jag inte är förvånad, att Jan Björklund inte begriper ett smack av detta.

(Applåder)

Anf. 27 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tror att det finns skäl att påminna lite grann om historien. Svenska folket valde en ny regering bland annat för att kunna

ta itu med brister som finns inom äldreomsorgen och inom den svenska hälso- och sjukvården. Det är en uppgift som vi tar på allvar.

Vi står alla i kammaren för att vi ska ha en gemensam finansiering av vården och att vård ska ges efter behov. Det är en grundpelare i den svenska välfärdspolitiken, och det finns ingen i kammaren som står för något annat.

I dag skriver Mona Sahlin och Ylva Johansson en debattartikel där man lyfter fram just vårdfrågorna. Man gör precis som statsministern nämnde, nämligen att man försöker måla ut en annan bild än den verkliga av vad regeringen vill åstadkomma. Man föreslår ett antal åtgärder som handlar om att kvalitetssäkra vårdgivarna, om patientsäkerhet och om att korta vårdköerna. Det är precis det arbete som regeringen håller på att genomföra och som Socialdemokraterna i regeringsställning inte förmodade genomföra. På äldreomsorgens område lovade man nya boendeplatser, men man klarade inte av att leverera. Fler platser blev färre platser.

Mona Sahlin säger här att 2008 kan bli det år då arbetarens dotter och direktörens son inte längre delar väntrum. Ja, må det bli på det sättet. Min målsättning är inte att människor ska dela väntrum. Min målsättning är att människor ska få vård, att människor ska få den omsorg de är i behov av. Socialdemokraternas ambitioner på området är alldeles för vaga. (Applåder)

Anf. 28 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Om 2008 blir året då i Stockholms läns landsting fabriksarbetarens dotter och direktörens son inte längre delar väntrum, säger socialministern: ”Ja, må det bli på det sättet.” Men min ambition är att de inte ska sitta i väntrum över huvud taget.

Var finns verklighetsförankringen? Var finns den moraliska hållningen i ett enda ord av de meningar Göran Hägglund nu sade? Menar man allvar med att förstå den moraliska digniteten i att det är behovet och inte försäkring hit eller försäkring dit som ska vara vägledande för den gemensamt finansierade vården? Vi ser inte två olika verkligheter för att vi är två olika partier som tittar på Stockholms läns landsting. Vi vill två helt olika saker med vad vården och omsorgen faktiskt ska stå för. Jag kommer att fortsätta som socialdemokratisk partiledare att förstå att det inte bara är fråga om att det må vara så om man inte har samma utgångspunkt, nämligen att det är fråga om behov och inget annat. Det är det som för mig är hela tanken med den offentliga vården och omsorgen, det vill säga den måste vara lika för alla. Fabriksarbetarens dotter och direktörens son ska dela vårdmöjligheter – inte utgå från vem som har försäkring eller inte. Här är ännu ett område där det finns två tydliga alternativ och två tydliga besked om vad valrörelsen 2010 också kommer att handla om.

(Applåder)

Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tror att Mona Sahlin försöker sätta sig på ganska höga moraliska hästar och på något sätt presentera det som om att allt var frid och fröjd under Socialdemokraternas regeringstid. Jag har försökt peka på att ett viktigt skäl till att svenska folket valde en ny regering var

just otillfredsställelsen med att människor får vänta alltför länge och att äldreomsorgen fungerar för dåligt. Därför har vi som uppgift att ta itu med förändringarna. Det tar tid – det ska villigt medges. Men vi har ambitioner att åstadkomma förändringarna. Vi är inte nöjda med att saker och ting fördelas rättvist i den meningen att alla får vänta lika länge.

Wigforss lär ha sagt en gång att armod är lättare att fördras om det delas av alla. Men det kan inte vara ambitionen att åstadkomma armodet, och det kan inte vara ambitionen att åstadkomma lika lång väntan för alla. Ambitionen måste vara att korta köerna, få bort köerna, så att människor kommer till vården eller äldreomsorgen – att de får vård i tid.

Under Socialdemokraternas tid ökade antalet privata sjukvårdsförsäkringar från 0 till ungefär 280 000. Socialdemokraterna ondgör sig i dag mycket över de privata sjukvårdsförsäkringarna. Jag kan vara bekymrad över dem. De är ett tecken på att vi inte lyckats fullt med vad vi borde göra, men Socialdemokraterna bär ansvaret i den frågan.

(Applåder)

Anf. 30 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag ska avstå från att försöka ge mig in i kampen om att vara mer moraliskt högtstående än vad Kristdemokraterna brukar vara och som Göran Hägglund också försöker bidra med i kammaren nu. De som lyssnade på mitt anförande hörde att jag uttryckte självkritik. Det vet jag att Göran Hägglund också hörde. Allt är inte perfekt inom vården. Stora förbättringar måste göras bland de psykiskt sjuka eller de multisjuka äldre – för att ta två exempel.

Men vilket parti, Göran Hägglund, lovade i valet att vi nu ska få ett sjukvårdssystem där det är försäkringen som avgör vem som får vård först? Vilket parti lovade det i valet? Vilket parti vann valet på den typen av löften? Det gjorde förstås ingen. Ni sade en sak, och det blir något helt annat i verkligheten. Om det kommer också valet 2010 att handla om. Det är ännu ett exempel på två alternativ, två tydliga besked och en politisk ideologisk kamp som kommer att räcka många år till.

(Applåder)

Anf. 31 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Strax före jul kom en dom från EG-domstolen som påverkar svensk arbetsmarknad oerhört mycket. I det så kallade Vaxholms-målet meddelade EG-domstolen att den svenska modellen, med möjlighet att ta till stridsåtgärder mot företag som inte följer svenska kollektivavtal, står under de regler som finns om fri rörlighet på arbetsmarknaden. Det innebär en helt ny situation, och för den svenska arbetarrörelsen måste det här vara en av de viktigaste frågorna att ta tag i.

Vi kommer att ha en särskild debatt här i riksdagen mellan partierna på fredag, men jag vill redan nu ta upp frågan därför att jag tycker att den är så väsentlig.

Man kan fråga sig: Hur hade det gått i EU-omröstningen 1994 om det då hade varit känt att svenska löntagare skulle tvingas in i ett system där deras konflikträtt ifrågasattes? Om jag inte minns fel försäkrade hela det svenska ja-etablissemanget inför omröstningen då att EU-medlemskapet inte på något sätt skulle äventyra den svenska modellen på arbetsmarknaden.

Nu får vi ett system där entreprenörer som anlitar utländsk arbetskraft får fritt fram att konkurrera med låga löner, utan att behöva riskera konflikter med svenska fack så länge de har kollektivavtal i andra länder.

Det här är ett resultat av en underdånig och anpasslig EU-linje som har slagit fel. Jag har inga förhoppningar på att den regering som sitter nu eller arbetsmarknadsminister Littorin på allvar ska förstå hur viktigt det här är och göra någonting åt det. Men jag har stora förhoppningar på att Socialdemokraterna tillsammans med oss tar problemet på allvar.

Därför är min fråga till Mona Sahlin: Är det rimligt att godkänna Lisabonfördraget om vi inte har fått undantag för den svenska kollektivavtalsmodellen? Är det rimligt att bara gå vidare som om ingenting har hänt utan att vi försäkrar oss om att den svenska arbetsmarknaden kan fungera som vi har sagt att den ska fungera?

Anf. 32 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det råder givetvis ingen som helst tveksamhet om att kampen för kollektivavtalen, kampen för rätten att konflikta om innehållet i dessa kollektivavtal, är mer än en grundsten för svensk arbetarrörelse och svensk fackföreningsrörelse. Det är viktigt inte bara för löntagarnas möjlighet att slåss för sina villkor, utan också för företagen, som vill ha sjysta och rimliga konkurrensvillkor, är det lika viktigt att kollektivavtalens ställning skyddas och värnas och att man slåss för dem.

Däremot tycker jag att Lars Ohlys analys sedan blir lite haltande. Det är som om Lars Ohly redan har gett upp och hoppar över det som jag delar, nämligen svensk samlad fackföreningsrörelses analys att det med regeringens benägna hjälp – om de nu står upp för att de också vill stå för kollektivavtalen, vilket återstår att se – går att i den svenska lagstiftningen skydda precis de värden som är så väsentliga när det gäller svenska kollektivavtal och fackföreningsrörelsens ställning.

Vi socialdemokrater lägger nu tillsammans med våra fackliga kamrater all kraft på att göra det möjligt att i vår lagstiftning fortsätta att skydda och värna det som är fundamentet för vårt välfärdssamhälle, nämligen kollektivavtalen. Jag är övertygad om att det går.

(Applåder)

Anf. 33 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Låt mig ta två citat om vad den här domen innebär.

Ronnie Eklund, professor i arbetsrätt vid Stockholms universitet, har sagt: Den här domen betyder att vi ska ha en institutionaliserad social dumpning i den europeiska unionen.

Dan Holke, chefsjurist på LO-TCO Rättsskydd, har sagt: EG-domstolen inför nu tjänstedirektivet i sin ursprungliga lydelse, som både politiker och ministerrådet inom EU redan har sagt nej till.

Socialdemokraterna var överens om att vi skulle förhindra det. Det är inte jag som har gett upp. Tvärtom – jag säger att det finns möjligheter att bekämpa den nyliberala politiken inom den europeiska unionen genom att kräva ett undantag, genom att se till att vi får undantag. Precis som andra länder har mängder av undantag på olika områden behöver vi ett undantag som värnar den svenska kollektivavtalsmodellen och den svenska konflikträtten.

Det fungerar inte att förändra den svenska lagstiftningen. Vi behöver ett undantag i EU-fördraget. Det är orimligt att godkänna Lissabonfördraget innan ett sådant undantag finns på plats.

Anf. 34 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det råder, återigen, inga som helst skillnader i fråga om hur vi analyserar vikten av kollektivavtalens ställning. Däremot tycker jag att Lars Ohly hoppar över de inrikespolitiska möjligheterna och skuttar direkt på kritiken av den europeiska unionen. Jag är inte säker på att det är rätt analys, utan jag håller mig till det arbete som vi nu utför tillsammans med de fackliga kamraterna för att se vad vi kan göra i Sverige för att tillförsäkra oss den fortsatta rätten till både kollektivavtal och konflikter. Det är min utgångspunkt och ingen annan.
(Applåder)

Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! I årtionden har fabrikenas löpandebandsprincip varit ledstjärna för hur den offentliga välfärden har formats. Vi medborgare har fått anpassa oss till de lösningar som har erbjudits av politiker inom den offentliga sektorn.

Men, mina vänner, människor är inte ting, lika lite som moln är fyrkantiga. Alla vill inte ha gröt till frukost och morotssoppa till lunch. Vi har alla olika behov, olika önskningar och olika drömmar. Vi vill bli respekterade som människor och för de behov och önskningar som vi har när vi blir gamla, när vi blir sjuka eller när vi behöver barnomsorg.

Till alla er som genom åren har tvingats in i socialdemokratins fällor är mitt budskap: Det är dags för förändring, en förändring som gör att man lyssnar på människor.

Det är dags för en diskussion om hur vi förbättrar välfärden i Sverige, för det är välfärden som ska anpassas till människor, inte tvärtom. Låt människors vardag och önskningar bestämma. Låt oss få en välfärd som respekterar gamla människors önskningar om en god välfärd. Låt barnfamiljerna ordna sin barnomsorg, därför att det är familjerna som ska bestämma hur den barnomsorgen ska se ut – vi ska som politiker bara skapa förutsättningar för det.

Det är också dags att vi får en diskussion om en vård som är mer tillgänglig än i dag. Man ska inte behöva vänta i flera år på att få en hörapparat. Man ska inte behöva sitta i timmar på en vårdcentral eller på akuten om barnet har fått öroninflammation.

Det måste finnas fler som kan ge vård och omsorg. Och i ärlighetens namn: Varför är storskaliga lösningar alltid bättre än små vårdföretag som drivs privat eller av ideella organisationer? Här kan vi lära av andra länder. Självt kom jag nyss hem från Sydafrika, där en av oss i gruppen fick sina öron spolade på ett apotek. Det var ett litet, modernt apotek där en sjuksköterska kunde hjälpa oss direkt.

Den förändring vi behöver är att gå från massproduktion till mer av individuella lösningar och bättre kvalitet, inte bara offentligt utförda tjänster utan ett myller av olika lösningar som passar för olika behov och på olika platser i landet, där privata, offentliga och kooperativa lösningar samsas på ett bra sätt, där vi respekterar att människor är olika och där vi

tar till vara all den kompetens som finns bland dem som jobbar inom välfärdssektorn så att kvaliteten blir bra.

Men om vi ska ha en bra välfärd med hög kvalitet måste fler jobba och fler företag startas. Det är därför som välfärdsfrågorna hör så intimt samman med jobbfrågan. Det visste generationer före oss, men det gäller också i dag. Det ramlar ingen manna från himlen även om en del tycks tro det.

När vi tog över regeringsmakten var det långt över en miljon människor som inte gick till jobbet en vanlig dag. Människor längtade efter ett jobb men fick inget annat än en Amskurs eller ett plusjobb. Unga ville ha plats på arbetsmarknaden men fick en meningslös åtgärd. Människor väntade på rehabilitering i årtatal.

Sveriges framtid var lika ljus som en grådaskig januaridag. Klyftorna mellan dem som hade jobb och inte hade jobb ökade. Klyftorna mellan män och kvinnor ökade. Klyftorna mellan regioner ökade. Många kommuner i Norrlands inland hade gett upp hoppet om en positiv framtid och en möjlighet att få nya jobb.

Det här var arvet efter det socialdemokratiska maktinnehavet. Det var ett gigantiskt utanförskap och gigantiska klyftor som vänstermajoriteten hade skapat, och dessutom sade sig vara stolt över. Man häpnar!

Så är det inte längre. Sverige har förändrats. På ett år har utanförskapet minskat med 164 000 personer. Det är rekord. Nu har vi den kraftigaste jobbtillväxten i Norrlands inland på många år. Nu minskar långtidssjukskrivningarna. Nu får de med låga inkomster behålla mer av sin lön – 1 000 kronor mer i månaden. Nu får pensionärerna högre pensioner, till följd av en god ekonomisk utveckling. Nu startas fler företag – hela 30 000 det första halvåret. Nu kommer mer pengar till vägar och underhåll.

Det är därför som Centerpartiet känner sig så nöjt med den nya politiken.

Steg för steg förändrar vi Sverige, även om det återstår en hel del att göra. Vi ska vara ett välfärdsland att räkna med – ett land som står starkt i den internationella konkurrensen.

Vad är då alternativet? Efter ett år med Mona Sahlin som ny partiledare är det tydligt att Socialdemokraterna inte vill ha några förändringar. Allt ska tillbaka till förr: mer bidragsberoende, fler Amskurser, höjda skatter, dyrare boende och ökade sociala och regionala klyftor till ett Sverige där de sjuka, de arbetslösa, de fattiga pensionärerna och företagen lämnades utan hopp. Kort sagt: ett liv där hela året består av endast grådaskiga januaridagar.

15 månader har gått sedan vi fick väljarnas förtroende. Nu ser vi ljusningen. Nu vänder hoppet åter. Steg för steg minskas utanförskapet. Mycket har förändrats och förbättrats, men mycket återstår att göra. Jag tänker först och främst på klimathotet. Det är ett hot som är starkare än många någonsin har föreställt sig.

Det är ett hot som kräver förändringar på lokal och global nivå för våra barns och barnbarns skull. Här behövs ett tydligt ledarskap inom både politik och näringsliv, men det behövs också ett personligt ansvar. Ingen kan ensam hindra isarna från att smälta.

Vi måste rädda miljön tillsammans, och alla kan dra sitt strå till stacken. Därför gör det mig glad att se att det nu är fler som väljer miljö-

bil, precis som jag gjorde en gång i tiden. Nu utgör miljöbilarna 18 procent av marknaden. Det är naturligtvis mycket tack vare regeringens miljöbilspremie, höjda koldioxidskatter och en styrning mot ett nytt och hållbart transportsystem.

Vi kan göra mycket mer. Ofta är det enkelt. Knäpp av tv:n och stäng av standbylamporna innan du går och lägger dig. Så kan var och en spara 10 procent av sin hushållsel. Byt till lågenergilampor, så sparar vi många terawattimmar. Handla mer lokalt och miljövänligt producerad mat, så minskar vi transporterna och utsläppen rejält. Fråga efter tuffa och mode-riktiga ekologiska kläder, så kan modeindustrin ställa om sin produktion snabbare. Så kan även vi i framtiden uppleva de fyra årstiderna.

Jag vill inte möta klimathotet genom att ta kliv tillbaka i samhällsutvecklingen. Det andra vill förbjuda vill jag göra bättre. Vi kan inte sluta resa eller sluta handla globalt. Vi har byggt ett samhälle med städer, förorter och kommunikationer som förutsätter rörlighet och handelsplatser. Det är så vi har skapat vårt välbefinnande – ett välbefinnande som nu ger fantastiska möjligheter att forska, utveckla och satsa på ny miljöteknik.

Att leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle är regeringens uppdrag, till gagn både för Sverige och för alla andra länder i världen.

Den överenskommelse om klimatet och energin som statsministrarna undertecknade på EU-nivå innebär att EU-länderna ska minska koldioxidutsläppen med 20 procent, minska energiförbrukningen med 20 procent och öka andelen förnybara energikällor med 20 procent fram till 2020. I nästa vecka väntas bördefördelningen mellan länderna vara klar hos kommissionen och redovisas för medlemsländerna.

Vi vet redan nu att kraven på Sverige kommer att vara stora. Det kommer att innebära omfattande åtgärder för att minska energiförbrukningen både inom näringslivet och hos privatpersoner. Det kommer att innebära att vi kraftfullt måste satsa på mer av förnybara energislag i vår energimix och utveckla nya energi- och transportssystem som minskar koldioxidutsläppen.

Vi är redan på god väg. Sverige ska fortsätta att vara ledande i den hållbara utvecklingen. Tillsammans med oppositionen hoppas jag och Allians för Sverige därmed att kunna åstadkomma en långsiktig och hållbar energipolitik. Det ska vara en politik där vi ser både hur energi ska sparas och hur ny energi ska utvecklas. Samtalen är en framtidsfråga för Sverige och klimatet, och jag hoppas och utgår från att vi alla anstränger oss för att se till det som förenar och inte det som skiljer oss åt i energi- och klimatfrågorna. Det väntar sig våra barn och barnbarn att vi ska göra.

Sverige behöver fortsätta förändras, så att ännu fler får jobb och arbetskamrater och så att fler företagare vill anställa. Sverige behöver förändras så att vi får mer resurser till välfärden, så att mormor kan känna trygghet på gamla dagar, så att min dotter kan känna sig trygg när hon går hem från festen på lördagskvällen och så att våra barn får en skola som ger både kunskap, trygghet och arbetsglädje. Sverige behöver förändras så att vi får ett globalt ansvar för miljöförstörelsen.

Centerpartiet vill fortsätta på den väg som alliansregeringen har påbörjat, för människornas, trygghetens och för vår miljö skull.

(Applåder)

Anf. 36 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Maud Olofsson talade om hur hemskt det var under Socialdemokraternas regeringstid, för då var det bara en enda lång räcka grådaskiga januaridagar som vältrade sig över medborgarna. Det ser ju inte så jättesoligt ut ute nu heller, måste jag säga.

Jag har en enda konkret fråga, och den handlar om sjukvården och om det systemskifte som nu pågår. En frågeställning som jag vet att jag och Maud Olofsson i alla fall i ord delar i mycket gäller hur vi ska kunna hjälpa fram fler små och medelstora företag och att detta också är viktigt när det gäller personalkooperativ och liknande inom vård och omsorg.

Därför är min fråga: Hur ställer sig Maud Olofsson till vårt förslag om att göra ett undantag i lagen om offentlig upphandling när det gäller just vård, för att möjliggöra för de små personalkooperativen att faktiskt leva vidare? Ställer Centerpartiet upp på det eller inte?

Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Det är intressant att Socialdemokraterna har blivit så intresserade av vårdfrågor. Precis som Göran Hägglund, socialministern, sade här nyss är det många som kommer ihåg alla de väntrum som byggdes upp under Socialdemokraternas tid. Det är inget ovanligt att få sitta i årtal och vänta på att få komma till vården. Jag tycker att det är bra när Mona Sahlin nu säger att vi måste ha fler utförare av vård, för det är också något som Socialdemokraterna har motarbetat, inte bara här i riksdagen utan också runt om i våra landsting.

Jag kommer själv från ett landsting där Socialdemokraterna styr och där man ser rätt när det talas om privata eller kooperativa alternativ.

Självklart vill vi ha fler alternativ. Självklart vill vi att kooperativa företag och privata företag ska kunna vara med i den offentliga upphandlingen.

Jag måste säga, Mona, att det inte är säkert att det är upphandlingsreglerna i dag som är problemet, utan det är tillämpningen. Om man i upphandlingsförfrågan bara tar in priset och inte kvaliteten får man ett sådant resultat. Det är möjligt för politiker att redan i dag definiera upphandlingen på ett sätt som gör det möjligt att också väga in kvalitetsaspekter i den offentliga upphandlingen. Det har vi sett exempel på.

Jag tror att det är viktigt att vi öppnar och hjälper kvinnor i vården som vill starta egna alternativ och kooperativ och som vill visa att det finns något annat än bara offentligt utförd vård och omsorg. Därför genomför också regeringen stora satsningar när det gäller avknoppningar från den offentliga sektorn. Därför satsar vi rejäla resurser på kooperativ rådgivning, så att de kvinnor som vill starta och driva företag får hjälp att göra det.

Därför startar Nutek nu en hemsida inom ramen för programmet för kvinnors företagande med hjälp för dem som vill starta verksamheter på det här området. Det tycker jag är bra. Om vi kan få stöd från Socialdemokraterna för den öppningen av den offentliga sektorn för att skapa alternativ så välkomnar jag det. Det stödet tror jag att väldigt många väntar sig.

(Applåder)

Prot. 2007/08:52

16 januari

Partiledardebatt

Anf. 38 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Den som har följt vårdutvecklingen de senaste åren runt om i landstingen i Sverige kan se att vi socialdemokrater inte säger nej till alternativ. Så är det absolut inte. Så har det inte varit, och så kommer det inte heller att bli.

Men nu handlar det om att de små konkurreras ut av de få gigantiska internationella vårdbolagen om man inte förändrar i lagen om offentlig upphandling. Det var min konkreta fråga. Det finns ett exempel här i Stockholms län. Det handlar om Södertälje sjukhus. I kö för att få driva det står nu Capio AB, Carema AB, Bruka Sjukvård AB, Praktikertjänst. Storägare i Carema är – vilket kanske inte alla vet – Singapores regering.

Är det så mycket bättre för personalen att ha Singapores regering som arbetsgivare än Stockholms läns landsting om man vill bevaka de små företagens möjligheter? Jag tänker framför allt på personalkooperativen. Jag tror att man behöver förändra i upphandlingsförordningen. Annars går vi från det som var tanken, nämligen valfrihet med många utövare, till några få internationellt mycket vinstdrivande sjukvårdsföretag till förfång för de små kooperativen.

Ställer ni upp på att förändra i lagen om offentlig upphandling? Ja eller nej?

Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra Mona Sahlins intresse för Stockholms läns landsting. Mona Sahlin kanske skulle göra en resa ut i landet och till mitt landsting och studera hur positiva eller negativa Socialdemokraterna är till alternativ.

Hemma hos mig är inte privata och kooperativa alternativ ens en tanke. Det är den offentliga sektorn som ska utföra allting. Det är ju vi i alliansen och Centerpartiet som har drivit på för mångfald inom välfärdssektorn. Offentlig upphandling är naturligtvis en viktig del i det, men gör inte det till den stora frågan. Den stora frågan är: Är ni beredda att öppna för fler än bara den offentliga sektorn? Är ni beredda att stödja det program som regeringen nu genomför för att öppna den offentliga sektorn och se till att fler får starta och driva företag också inom välfärdssektorn?

Regeringen gör insatser för att hjälpa alla dem som vill. Jag tror att vi ska vara glada åt både stora och små företag som vill verka inom vårdområdet. Det finns också en stor kompetens hos många kvinnor som får anställning hos de företagen.

(Applåder)

Anf. 40 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag hoppas att även Maud Olofsson har haft en välbehövlig och skön ledighet som gör det möjligt för henne att återkomma till sina viktiga arbetsuppgifter med gott humör.

Vi i Vänsterpartiet har låtit riksdagens utredningstjänst utreda vilka konsekvenser skattesänkningar och försämringar i trygghetssystemen har fått för människor i olika delar av Sverige. Invånare i Stockholm och invånare i Västerbotten drabbas nämligen olika av de försämringar i skatter och sjukersättningsregler och de skattesänkningar som regeringen har genomfört.

När man tittar på tabellen över vinnare och förlorare ser man att i topp ligger Stockholm och Uppsala. Allra sämst ligger Norrbotten, Jämtland och Gävleborg. Även Västerbotten missgynnas kraftigt jämfört med Stockholms län till exempel. En normalinvånare i Västerbotten har fått 3 800 kronor mindre än en normalinvånare i Stockholms län.

Tittar man på inkomstförändringarna i procent ser man att skillnaderna är mycket större. Nästan 30 procent av inkomstförstärkningarna hos hushållen har hamnat i Stockholm, och 0,8 procent har hamnat i Jämtland.

Det är konsekvenserna ute i landet. Det är konsekvenserna för människor av den politik som förs av den regering som Maud Olofsson företräder.

Min fråga är helt enkelt: Är det här det nya Centerpartiets regionalpolitik? Är det här den rimliga fördelningen och den rimliga effekten av skatte- och utgiftsförändringar i statsbudgeten? Är det helt enkelt rimligt, Maud Olofsson, att stockholmarna ska gynnas så mycket på bekostnad av landsbygdsborna?

(Applåder)

Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Det är intressant att Vänsterpartiet äntligen har börjat intressera sig för någonting utanför Stockholm och att Vänsterpartiet börjar fundera över något som händer på landsbygden. Jag har nästan inte hört det förut. Jag välkomnar det. Det är toppen.

Jag tror att jag känner Västerbotten och norra Sverige lite bättre än vad Lars Ohly gör.

Historien är följande. Vi hade en gigantisk arbetslöshet. Många hade sin försörjning av a-kassan. Många sjukskrevs för att det inte fanns jobb på orten. Det var verkligheten i Norrland när du stödde den socialdemokratiska regeringen.

Vad händer nu hemma hos mig? Vi har en arbetslöshet som är lägre än på många år. Det blomstrar i Norrlands inland. Det investeras i nya jobb. Vi har investeringsplaner som kommer att ge goda förutsättningar för hela Norrland att få bidra till tillväxten framöver. Det är verkligheten.

När människor får välja mellan att vara försörjda av bidragssystem eller att försörja sig med eget arbete väljer människor arbete. Dessutom tillkommer sänkt skatt för dem som har låga inkomster. Det finns en större andel uppe hos mig.

Jag tycker att det är beklämmande att lyssna till oppositionen. Ni är så fasta i att människor ska leva på bidrag. Jag tycker inte att de ska det. Norrlänningarna efterfrågar inte att leva på bidrag. Vad norrlänningarna efterfrågar är att få ett jobb som man kan försörja sig på, en skatt som är rimlig så att man kan leva på sin lön. Det är det man efterfrågar. Man vill vara med och bidra till tillväxten. Man vill vara med och starta företag.

Med Vänsterpartiets politik ska alla vara anställda i offentlig sektor. Frågetecknen är stora när det gäller varifrån pengarna ska komma till alla de anställningarna.

Jag känner mig stolt över det jag har gjort. Det är riktiga jobb som nu växer fram. Det är en tillväxt där hela landet bidrar. Det är precis det som är Centerpartiets uppdrag: att minska de regionala och sociala klyftorna.

(Applåder)

Anf. 42 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag tar det som ett ja som svar på frågan om detta är Centerpartiets nya regionalpolitik. Det är ett tydligt besked. Centerpartiet anser att det är rimligt att den skatte- och utgiftspolitik som ni för gynnar Stockholms läns invånare väsentligt mer än Norrbottens, Jämtlands, Gävleborgs eller Västerbottens läns invånare.

De invånarna har tydligen gjort något hemskt genom att bo i fel del av landet. De ska nämligen fortsätta att missgynnas genom den skatteförändring som genomfördes den 1 januari och de ytterligare försämringar i sjukersättningssystemen som den här regeringen står för.

Dessutom kommer kommuner och landsting att gå miste om statsbidrag eftersom ni har beslutat att frysa dem. Det innebär till exempel att man i Robertfors kommun går miste om 3 ½ miljon kronor. Det är 8 heltidstjänster. I Skellefteå kommun går man miste om 36 miljoner 2010. Det motsvarar 83 heltidstjänster. I Umeå går man miste om 56 miljoner kronor 2010. Det motsvarar 129 heltidstjänster.

Jag gratulerar Stureplanscentern till den nya regionalpolitiken.
(Applåder)

Anf. 43 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag kan glädja Lars Ohly med att den stora förtjänsten för kommunerna i mitt hemlän, Västerbotten, är att vi har sänkt arbetsgi-
varavgiften för ungdomar. Det gäller också andra län. Under de första månaderna hade länets kommuner, om jag inte missminner mig, tjänat 12 miljoner kronor. Det är klart att det är en förtjänst när fler kommer i arbete. Det är det man efterfrågar.

Jag förstår att Lars Ohly hela tiden vill prata bidrag. Jag vill prata arbete. Jag vill prata om hur vi kan försörja oss själva. Det jag nu ser hända i Norrland är mer tillväxt, fler företag som växer fram och fler människor som får arbete. Arbetslöshetssiffrorna i Norrlands inland är rekordlåga.

Vad är det som är fel med det, Lars Ohly? Ni är ett arbetarparti, säger du. Är det inte bra att människor får arbete?

Jag är stolt över det vi gör. Om jag kan minska klyftorna genom att människor får riktiga arbeten är jag stolt också över Centerpartiets insats.
(Applåder)

Anf. 44 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Den här regeringen gillar att sälja ut gemensamma resurser. Jag tycker att det finns en del brister i långsiktighet när man ser hur den här regeringen agerar.

Jag hörde Maud Olofsson tala sig varm för att man ska jobba med miljöfrågorna inom EU.

Det är inte länge sedan – bara några veckor – som man hade fiskeförhandlingar inom EU. Man hade nåtts av larmrapporter om Kattegatt. Torskbestånden där ligger under säkra biologiska gränser, det vill säga att de riskerar att kollapsa när som helst. Man hade gjort provfiskningar från havsfiskelaboratoriet i Lysekil och inte hittat ett enda torskyngel. För sjätte året i rad föreslog experterna fiskestopp för torsk i Kattegatt. EU-kommissionen föreslog en minskning med 25 procent. Slutresultatet, efter att Sverige hade varit där och förhandlat, blev att man sänkte kvo-

terna med 8 procent. Över 90 procent av tidigare kvot fick alltså finnas kvar, trots att man föreslog ett fiskestopp.

Sveriges förhandlares och jordbruksministerns kommentarer till detta var att de var hyfsat nöjda. Det var så långt som man kunde förvänta sig att komma, säger vår jordbruksminister om detta.

Jag har väldigt svårt att förstå hur man kan vara nöjd med ett slutsultat av en förhandling som kan innebära att hela fiskenäringen kommer att slås ut för dem som fiskar torsk i detta område. Det kommer helt enkelt inte att finnas någon torsk kvar att fiska i framtiden.

Hur kan man gå till sina barn och barnbarn och säga att vi är hyfsat nöjda med att torsken dog ut lite långsammare i Kattegatt?

Anf. 45 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att man ska gå tillbaka i historien och titta lite grann. Vad var Miljöpartiets bidrag till dessa gemensamma förhandlingar när ni stödde Socialdemokraterna? Jo, det var att ni satte er uppe på läktaren och sade: Stopp, stopp, stopp vi gör ingenting. Alltså förblev fisket precis som det var. Ingenting ändrades.

Det första som jordbruksminister Eskil Erlandsson gjorde när han kom till EU var att sänka fiskekvoterna. Det var det första beslutet som han var med och fattade på EU-nivå, till skillnad från det som ni i Miljöpartiet påverkade under den tid som ni hade makten.

Det som Eskil Erlandsson gjorde var att stärka kontrollen, den gemensamma kontrollen, så att de sänkta fiskekvoter som vi beslutar om verkligen blir sanning och verklighet. Bekymret med fiskekvoterna var att ingen följde det som man hade kommit överens om.

Nu har Eskil Erlandsson fortsatt att vara med och förhandla. Det är klart att vi inte är nöjda. Vi hade önskat att man hade kommit ännu längre. Men vi har kommit längre än Miljöpartiet. Det är det som är poängen. Vi har kommit betydligt längre därför att vi inte sitter uppe på läktaren och bara blockerar utan är med och förhandlar och påverkar. Det är så man påverkar EU. Man tar steg för steg mot det som man vill åstadkomma. Så har vi gjort på energi- och klimatområdet, och så gör vi också på fiske- och jordbruksområdet.

Jag känner en stor stolthet över att Eskil Erlandsson är så pådrivande, och jag tycker att det är bra att han är med och sätter kontroller och gränser.

Det som jag tycker att Maria Wetterstrand ska fundera över är: Vad var det som var ert bidrag med er placering uppe på läktaren? Jo, det var att man fortsatte som förr, och det är inte särskilt mycket att vara stolt över.

(Applåder)

Anf. 46 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag tolkar det som att Maud Olofsson också är hyfsat nöjd och tycker att detta är så långt som man kunde förvänta sig att komma. Maud Olofsson säger att man inte kan gå in i en förhandling med att säga stopp.

När forskningen sex år i rad har sagt att detta fiske behöver stoppas, då ska man gå in i förhandlingen med den uttalade ambitionen att man ska kompromissa och förhandla bort ett fiskestopp. Redan innan Eskil

Erlandsson åkte ned till Bryssel var man med på kommissionens förslag om att dra ned minskningen till bara 25 procent.

Det ska också sägas att i just detta fall med Kattegatt är det två länder som fiskar där. Det är Sverige och Danmark. Om man inte ens kan klara av att komma överens mellan Sverige och Danmark och förhandla om detta till någonting bättre än minus 8 procent, då tycker jag att man ska börja fundera över den strategi som man har valt, att gå in i dessa förhandlingar och säga att man är beredd att kompromissa till vilken nivå som helst bara för att man ska vara villig att kompromissa och måste samtala med de andra. Det är en strategi som kommer att leda till att torsken försvinner i dessa hav i framtiden.

Anf. 47 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag vill bara tala om att Maria Wetterstrands och Miljöpartiets strategi kommer att leda till ett ännu större utfiske. Så länge ni sitter uppe på läktaren och inte är med och försöker få ned fiskekvoterna kommer nämligen utfiskningen att fortsätta.

Vi är inte nöjda med resultatet. Vi hade velat gå längre. Det har Eskil Erlandsson också uttryckt. Men vi har kommit mycket längre än vad Maria Wetterstrand någonsin kom därför att hon valde att inte delta i den diskussionen och påverka besluten.

Den här regeringen har bestämt sig för att vara en aktiv part i EU-samarbetet. Med den ingång som Miljöpartiet har i EU-frågan förstår jag att man inte vill det. Men jag kan bara konstatera att vi har kommit mycket längre i att faktiskt minska utfiskningen av torsken än vad Miljöpartiet någonsin gjorde därför att vi har varit med och påverkat besluten. Ni ändrade ingenting därför att ni valde att inte vara med och påverka.

Vi har förbättrat kontrollen, och vår gemensamma ambition är naturligtvis att vi ska komma ännu mycket längre. Jag vet att Eskil Erlandsson jobbar mycket hårt för det. Vill ni ge stöd till det är det väldigt bra, tycker vi.

(Applåder)

Anf. 48 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Nu har den här debatten pågått i 1 timme och 45 minuter. Det betyder att ytterligare ungefär 30 svenskar på den tiden har fått fast reguljärt jobb. Takten är nu nämligen ett nytt jobb var fjärde minut, dygnet runt, varje timme, vardag som helgdag. På ett år har det blivit över 100 000 nya jobb. Det är inte vänsterblockets gnällande, som vi har hört här i dag, som skapar de nya jobben, utan det är regeringens arbetslinje.

Något av det viktigaste som en människa kan lära sig under sin uppväxt är betydelsen av hårt arbete, att försörja sig själv, att alltid försöka göra det som är rätt, att behandla andra människor med respekt och att se alla människors särskilda värde och potential.

Vi politiker kan inte, och ska inte, leva livet åt människor. Men var och en ska få möjlighet att utveckla sin potential och få ständigt nya livschanser. Ett samhälle som bygger på denna liberala grundtanke ställer också krav på varje enskild människa. Vi måste alla ge, inte bara ta. Det är så man gör skillnad.

Solidaritet med sina medmänniskor innebär att var och en anstränger sig för det gemensammas bästa. Solidaritet kan inte bara utövas via skattsedeln och via valsedeln.

Människor är större än att bli betraktade som sociala klienter. Ett socialt välfärdssamhälle är någonting mycket mer än socialbidragsnormer. Grundtanken för regeringens politik är ett värderingsskifte, från bidragslinjen tillbaka till arbetslinjen. Regeringens politik har givit imponerande resultat i statistiken. Knappt 150 000 fler människor än vid regeringsskiftet 2006 har nu reguljärt jobb.

Mona Sahlin anklagar regeringen för att vara orättvis. Det är den ständigt återkommande anklagelsen. Men varför skulle det vara mer rättvist och mer solidariskt att betrakta hundratusentals svenskar som uträknade? Ett fundamentalt misstag som Socialdemokraterna gör är att misstolka begreppet rättvisa. I Mona Sahlins värld är bidrag och omhändertagandementalitet detsamma som rättvisa och godhet. I den socialdemokratiska ideologin om det starka samhället betraktas medborgarna som svaga, medlemmar av olika svaga grupper, som måste tas om hand.

Sanningen är den, herr talman, att fler människor lever på sitt eget arbete i dag än någonsin tidigare i svensk historia. Sverige är därför mer rättvist än någonsin.

Herr talman! Vi är medvetna om att opinionsläget just nu är motigt för regeringen. Vi har under det första året fattat beslut som är tuffa men nödvändiga. De nedkallade inte allas förtjusning när de fattades, och det är vi medvetna om, och vi var medvetna om det redan innan vi fattade dem.

Socialdemokraterna har skällt som bandhundar och varit mot allt. Pär Nuder har varit mot allt sådant som han själv var för när han var minister.

Men nu har de tuffa besluten i allt väsentligt tagits. Nu är det dags att skörda under de kommande åren. Nu är det dags att genomföra de satsningar som blir möjliga tack vare de tuffa besluten. Skolan, förskolan, psykiatri, forskningen, infrastrukturen är ett antal av de strategiska områden som vi avser att satsa på under de kommande åren. Detta är möjligt därför att fler människor har jobb och inte lever på bidrag. Detta är möjligt därför att fler människor betalar skatt. Skatterna har inte höjts. De har sänkts. Men fler människor betalar skatt därför att de har jobb. Det är så vi får resurser till våra gemensamma satsningar och till vår gemensamma välfärd.

Det finns frågor – de ventileras till exempel i medierna just nu – där även partierna inom alliansen har olika utgångspunkter. Men sanningen är ändå att den borgerliga alliansen är mer enig i de politiska frågorna än vad de borgerliga partierna någonsin har varit tidigare i svensk historia. De rödgröna partierna är mer splittrade än på mycket lång tid.

Herr talman! Historiskt har det förr i tiden ofta rått enighet om svensk utbildningspolitik. Det skulle finnas tydliga incitament för förkovran oavsett föräldrarnas ekonomiska förhållanden och oavsett föräldrarnas sociala ursprung. Höga bildningsideal var viktiga. Den som var begåvad skulle få gå vidare och studera oavsett vilken typ av hem som han eller hon var född i. Brist på förväntningar hemifrån skulle mötas av höga krav och förväntningar i skolan. Klassresan skulle uppmuntras.

Men efter 1968 års vänstervåg förändrades hela detta perspektiv. I strävan efter jämlikhet slog den politiska pendeln över. I stället för att göra det möjligt för alla att arbeta sig till en studentexamen skulle jämlikhet uppnås genom att studentexamen avskaffades. Betygen skulle tas bort eftersom man uppfattade det som att akademikerbarn hade högre betyg än arbetarbarn. Därför var de ojämlika.

Det här synsättet begränsades inte till skolans område. Ständiga marginalskattehöjningar och värnskatter har lett till att studier ofta inte längre lönar sig.

Socialdemokraterna och Vänstern var så angelägna om att undvika eliter att man ville avskaffa incitamenten för förkovran. Vad man inte såg var att utan formella meriteringssystem skapas nya eliter – de som förstår koderna eller de som har rätt partibok.

Varje vardag går mer än en miljon elever i Sverige till skolan. Många av dem har föräldrar som själva har akademisk bakgrund och som är studieinriktade. De ställer höga krav på sina barn. De pushar, läser läxor med barnen och sänder tydliga signaler till barnen om att skolarbetet är viktigt, och de accepterar inget slarv.

Men det finns en annan grupp barn för vilken det inte finns någon där hemma som ställer krav på studieresultat. Föräldrarna misslyckades kanske själva i skolan eller orkar inte ha förväntningar. Ingen där hemma frågar om resultaten. Det riktigt stora misstaget som svensk utbildningspolitik gjort i decennier har varit att tro att man är snäll om man har låga förväntningar på de eleverna.

Det är just denna grupp barn som är förlorarna i vänsterns skolsystem. Det är barn som växer upp i hem utan studietraditioner, utan föräldrar som pushar och utan en skola som pushar.

Om man ska lära sig att hoppa höjd är det naturligtvis trist att riva ribban. Men vilken slutsats ska man dra om en elev i skolan river ribban, om en elev blir underkänd? Vår slutsats är att ge eleven mer hjälp, mer stöd, mer träningstid och mer av träningsinstruktörer. Vi ska visa att vi bryr oss, att vi engagerar oss och att vi har höga förväntningar. Vänsterblockets slutsats är att förbjuda ribban.

Herr talman! Att ställa krav på eleverna i skolan, krav som paras med mycket stöd och hjälp åt de elever som ska nå kraven, är inte att vara elak mot eleverna. Att ställa krav i skolan är att bry sig om eleverna.
(Applåder)

Anf. 49 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jan Björklund pratade om jobben, om ett antal jobb per minut, kvart eller tio minuter, eller vad det nu var. Det är sant att det kom till fler riktiga jobb under vårt sista regeringsår än det gjort under den borgerliga regeringens första regeringsår. Det är också fakta, Jan Björklund! Så vad gnäller vi på?

Förra gången var det jag som borde dra upp mungiporna och se lite gladare ut. Nu heter det att vi gnäller så fort vi står här och uttrycker kritik och faktiskt gör det som nu är vårt uppdrag, nämligen att opponera mot den politik som vi tycker är djupt orättfärdig.

Vad opponerar vi då mot? Jo, mot att klyftorna har ökat mellan dem som har och dem som inte har. De har inte ökat av en händelse, utan de har ökat medvetet därför att förutsättningarna för till exempel a-kassan –

detta icke-bidrag, denna försäkring – så grovt har raserats. Över 300 000 människor har lämnat a-kassan, Jan Björklund, därför att de inte tycker att de har råd med den.

Jag skulle vilja ställa ett par frågor.

I går stod det i Svenska Dagbladet att nästan 1 300 jobb riskerar att försvinna i pappersindustrin. Det är många varsel som nu kommer: i Kvarnåsen 13 jobb, i Husum 130 jobb, i Utansjö 140 jobb, i Norrsundet 325 jobb, i Vimmerby 15 jobb och så vidare.

Hur, Jan Björklund, ska det bli för de här människorna? Om vi hade regerat hade vi haft kvar en stark kvalificerad arbetsmarknadsutbildning. Vi hade inte dragit ned inom komvux, och vi hade haft en a-kassa – omställningsförsäkring, Jan Björklund! – så att man inte måste sälja huset och flytta dag ett.

Vad är ert svar till dessa människor, och vad ska de göra?

Min andra fråga handlar om avtalsförsäkringarna. Om det nu är okej att ha privata försäkringslösningar för sjukvård undrar jag varför ni förbjuder de försäkringar för ersättning vid sjukdom som fack och arbetsgivare har förhandlat fram. Vad, Jan Björklund, är logiken i detta?

Anf. 50 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Det är modigt av Mona Sahlin att ta upp siffrorna över sysselsättningen. Det har ju vid ett flertal tillfällen avslöjats vad som ligger bakom de där siffrorna.

Det sista året med den socialdemokratiska regeringen som Mona Sahlin så ofta pratar om skapades det si och så många jobb. Men sanningen, Mona Sahlin, beträffande de siffror som du brukar hänvisa till – ibland är det 78 000 och ibland 93 000 som du har hävdad – är att 80 procent är tillfälliga jobb. En stor del är arbetsmarknadsåtgärder. Du räknar till och med in 11 000 tusen plusjobb och ett par tusen friårslediga när det gäller de jobb som skapades under ert sista år. Det är en helt sanslös matematik. Vi talar om *riktiga* jobb.

Pappersindustrin är det ännu modigare, Mona Sahlin, att ta upp. Anledningen till att svensk pappersindustri måste klappa igen är i stor utsträckning den gröna skatteväxling som genomfördes under förra mandatperioden och som du var ansvarig för. Det är anledningen!

Jag träffade Pappersindustriarbetareförbundets ledning i Västsverige häromdagen. Det var på torsdagen förra veckan på ett möte i Karlstad. De är oerhört bekymrade också över vår politik, men de är ännu mer bekymrade över den politik som det rödgröna alternativet står för. Det gäller då mycket detta med den energi- och klimatpolitik som förts i Sverige och som gör att pappersindustrin hotas.

Jag såg att du, Mona Sahlin, var i Norrsundet när Stora Enso lade ned sin fabrik där och att du framförde ditt beklagande. Det hade varit klädsamt om du hade berättat något om vem som haft ansvaret för elprisökningarna under de senaste fem sex åren i Sverige. Det hade varit klädsamt, Mona Sahlin!

Avslutningsvis: Det har varit en debatt, Mona Sahlin, mellan dig och mig delvis i medierna under de senaste veckorna om betyg och skriftliga omdömen i skolan. Som jag har sagt inför vi nu skriftliga omdömen i skolan; det har vi gått till val på. Jag kommer att bjuda in Socialdemokra-

Prot. 2007/08:52
16 januari

Partiledardebatt

terna, Vänstern och Miljöpartiet till samtal om betygen under våren. Jag hoppas att du kan ta tillbaka ditt ultimatum och komma till de samtalen.
(Applåder)

Anf. 51 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Ibland avslöjar man sig, Jan Björklund, i de små kommentarerna. Plusjobb är också riktiga jobb. De jobb som plusjobbarna utför var och är riktiga och viktiga jobb – punkt.

Det andra, den gröna skatteväxlingen, vars effekter regeringen nu får så mycket beröm för och väldigt gärna tar emot beröm för står Jan Björklund nu här och bara – pang! – avrättar som vore detta det värsta som tillförts svensk miljöpolitik. Intressant!

En tredje sak: När jag var energiminister tog jag tillsammans med industrin och fackföreningsrörelsen fram ett förslag som handlade om att få ned elpriserna och om att öka konkurrensen på elmarknaden. Alla de förslagen har ni stoppat i papperskorgen. Ta fram dem!

När det handlar om skolan är Jan Björklund ibland enbart fascinerande. Som en dålig kopia av Bruce Lee vandrar han igenom vänsterpolitikens skolpolitik, döper om den, avrättar den och förolämpar den. Sedan säger han: Jag hoppas att ni ställer upp på att samarbeta.

För ungarnas skull ska jag inte avfärda det. Men det hela är intressant. Förr sade du alltid: Lyssna på professionen! Nu när professionen uppmanar till att lägga betygsliknande omdömen åt sidan åker hörlurarna på, och du hör ingenting. Vi ska försöka medverka ändå, Jan Björklund. Men var är din vilja?

(Applåder)

Anf. 52 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Att den fackliga ledningen i Lärarförbundet, som traditionellt har stått bakom många av de socialdemokratiska skolreformerna, nu är jättearg över att vi vill ha skriftliga omdömen och betyg tidigare är inget nytt för mig. De har varit det varit i årtal och skäligt på detta. Det betyder inte nödvändigtvis att Sveriges lärarkår tycker så. Det är säkert splittrat där precis som hos resten av svenska folket.

Herr talman! Jag eftersträvar största och bredaste möjliga enighet om de utbildningspolitiska reformer som vi kommer att genomföra. Men enigheten kommer inte att innebära att flumskolan blir kvar. Den kommer vi att lämna bakom oss.

Det är viktigt att vi höjer skolresultaten i Sverige. Med de reformer som vi har aviserat kommer det i allt väsentligt att ske. Vi är beredda att ge och ta i detaljer så att säga, men huvudinriktningen måste vara att vi ska bort från flumskolan och mot en mer kunskapsinriktad skola. Det kommer att ske, med eller utan Mona Sahlins medverkan.

(Applåder)

Anf. 53 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Det fanns någonting väldigt sympatiskt i Jan Björklunds inlägg. Han förbrukade nämligen bara sju och en halv minut av sina tio minuter. Det tycker jag är sympatiskt. Har man inte mer att säga är det dumt att man fortsätter i tio minuter. I stället kan man avsluta efter sju och en halv minut.

Folkpartiet är väl, herr talman, det parti som har tagit ledartröjan i tävlingen om att vara det sämsta miljöpartiet. Det finns inget annat parti som nästan aldrig talar om miljön, inte har några spännande förslag och inget nytänkande och som tydligen, enligt replikskiftet med Mona Sahlin, nu också ser skatteväxlingen som det nya onda som ska bekämpas i samhället. När Folkpartiet någon gång hörs i miljödebatten föreslår man mer kärnkraft. Det är trippelfel, Jan Björklund!

För det första handlar det om en ändlig energikälla som skapar icke-återställningsbara sår i jordskorpan, som är farlig i drift och som skapar problem med radioaktivt avfall som ännu inte är lösta.

För det andra är det rent lurendrejeri. Vad ni gör är att ni försöker påskina att människor inte behöver ställa om och att samhällen inte behöver ställa om, att vi inte behöver ta klimathotet på allvar därför att lösningen finns i form av mer kärnkraft. Det är att lura människor och att inte ha insett den enorma betydelse som den nya kunskapen om den globala uppvärmningen har.

För det tredje tar det fokus från de nödvändiga satsningarna på energibesparingar och utvecklingen av förnybara energikällor – biobränslen, vindkraft, solenergi, vågkraft. Alternativen finns där, men det behövs mer av forskning, mer av utveckling och mer av produktion för att de ska kunna ersätta de gamla energislagen olja, kol och kärnkraft. Därför är Folkpartiet det absolut överlägset sämsta miljöpartiet i Sveriges riksdag. (Applåder)

Anf. 54 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Vad ska väck? Barsebäck. Vad ska in? Sol och vind. Så sade man en gång i tiden. Nu är Barsebäck väck. Det som kom in var inte sol och vind. Det var dansk kolkraft. Utsläppen på grund av svensk energikonsumtion har ökat koldioxidutsläppen. En del sker i Danmark, och en del sker i Sverige, men utsläppen på grund av svensk energi- och elförbrukning har ökat sedan Barsebäck stängdes igen.

Jag har absolut inget att invända mot vindkraft. Jag har absolut inget att invända mot de energikällor som Lars Ohly räknar upp. Det är bara det att de inte kommer att räcka för att ersätta olja och kol. Det är det som är sanningen, och det är det vi har påpekat.

Jag är helt medveten om att Lars Ohly och andra blir förgrymmade när någon påtalar de här effekterna. Det kan finnas en målkonflikt mellan Sveriges beslut från 1980 att stänga igen kärnkraftverk och den insikt som har vuxit fram på senare tid, att det trots allt är klimateffekten som är det viktiga att bekämpa. Det kan finnas en målkonflikt, och den målkonflikten blir väldigt tydlig i vissa enskilda fall. Till exempel talade Mona Sahlin och jag nyss om den svenska pappersindustrin. Varför kan inte Lars Ohly, som säger sig vara ledare för ett arbetarparti, gå till industrifacken och fråga dem hur de ser på de här frågorna. Fråga dem hur de ser på energipolitiken. Vad händer med fabrikerna i Norrland, ryggraden i Norrland, om man fullföljer Vänsterpartiets energipolitik? Det är det som är det intressanta.

En ödmjuk ton – ja, jag är medveten om att de förslag som vi har lagt fram inte samlar någon majoritet i riksdagen för dagen. Men å andra sidan måste vi våga diskutera de här frågorna. Vi kan inte vara låsta av en folkomröstning som genomfördes för en generation sedan.

Anf. 55 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Det är ett känt faktum att vi nettoexporterar el. Då kan man säga så här: Vi behöver under vissa perioder producera mer. Ingen är så ansvarslös att man säger att vi ska producera så mycket att vi klarar den kallaste januaridagen. Det är en orimlighet, utan då har vi en nordisk elmarknad där vi kan importera. Och när vi har överskott, vilket vi har oftare, exporterar vi. Men det finns en konflikt mellan satsningar på de gamla energikällorna och satsningar på de förnybara energikällorna. Där tar Jan Björklund ställning för att satsa på de gamla, på det som inte är förnybart, på det som redan är föråldrat.

Jan Björklund säger att industriarbetarna kräver lägre elpriser. Jag tror inte att industriarbetarna är dummare än de allra flesta människor. Vi förstår alla att det behövs krafttag för att bemöta klimathotet och för att göra någonting åt den globala uppvärmningen. Där står Jan Björklund på en annan sida. Det är egentligen häpnadsväckande att vi har ett parti i Sveriges riksdag som ännu inte har förstått klimatproblemets omfattning.

Anf. 56 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Det är något märkligt med Lars Ohlys inlägg. Det är klart att det är just på grund av klimathotet som vi måste våga diskutera kärnkraften. Kärnkraftverken släpper nämligen inte ut någon koldioxid – det är det som är poängen, Lars Ohly – i motsats till olja, kol och gas. Nu bygger Göteborgs kommun ett gaskraftverk. Det har man varit enig om, och beslutet togs för ett bra tag sedan. Men det ökar koldioxidutsläppen.

Detta är en diskussion i all ödmjukhet. Vi har satt i gång en diskussion i vårt parti. Det är det som ligger bakom den artikel vi skrev häromdagen. Det är en diskussion i riksdagen mellan partierna, och alla är medvetna om att varken ni i ert block eller vi i vårt politiska block är eniga i de här frågorna inför framtiden. Därför måste vi vara ödmjuka och diskutera de här frågorna. Men att vara fullständigt fastlåst i en politik som lades fast innan någon hade hört talas om växthuseffekten är oansvarigt, Lars Ohly.

(Applåder)

Anf. 57 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Regeringens kreativitet när det gäller felinvesteringar vet visst inte några gränser. Jag tänker ta upp samma fråga som Lars Ohly just tog upp. Jag tycker att det finns en del ytterligare att tillägga.

Kärnkraften skapar avfall som är radioaktivt i ungefär 100 000 år. Senast jag hörde från Svensk Kärnbränslehantering hade de en lösning som skulle kunna fungera i 5 000 år. Det är en liten skillnad mellan 5 000 och 100 000 år.

Utanbrytningen är ett stort miljöproblem. Driften är osäker och ostabil. Det fick vi besked om inte minst för ett år sedan när de stora bristerna i säkerheten i Forsmark kom till ytan. Dessutom är kärnkraften en mycket dålig framtidsinvestering.

Under senaste halvåret under min föräldraledighet har jag spenderat en del av min tid i Finland. Det brukar lyftas fram som ett föredöme av Jan Björklund för att man har börjat bygga ett nytt kärnkraftverk i Finland. Men jag kan upplysa om att det inte är särskilt mycket till föredöme. Den här finska reaktorn började byggas i juli 2005, och den är redan minst två år försenad efter bara 20 månaders byggtid. Man har hittat över 700 fel och brister under byggets gång. Kostnaderna har ökat med mer än 50 procent, närmare 15 miljarder kronor dyrare. Man är inte överens om vem som ska bekosta det.

Att bygga nya kärnkraftverk tar minst tio år, från idén till att det är klart. Att skruva i en lågenergilampa tar tio sekunder. Varför, Jan Björklund, välja kärnkraft när vi får mycket mer energi för pengarna och mycket säkrare resultat genom att satsa på effektiviseringar?

Anf. 58 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Vi måste satsa på en lång rad saker, naturligtvis också på effektiviseringar. Det finns inget energislag som kan ge oss mycket energi, mycket elektricitet, som inte också är behäftat med nackdelar. Vi är i den tråkiga situationen, Maria Wetterstrand, att beslutsfattare i vår generation, vi som har ansvar framöver i olika länder, har en målkonflikt. Vi måste välja mellan energislag som alla har nackdelar, och så måste man väga nackdelarna mot varandra. Miljöpartiet vill inte erkänna det, det finns inga målkonflikter. Man behöver inte välja mellan tråkiga saker, men så är det.

Då är frågan: Vad är det viktigaste just nu att möta? För oss är det viktigaste att möta växthuseffekten. Den kände man inte till, i varje fall kände inte svenska folket till det, 1980 när man tog de beslut som i dag är styrande för svensk energipolitik. Men i dag tror jag att vi alla är överens om att det är växthuseffekten som måste vara det styrande när vi diskuterar klimat-, miljö- och energipolitik.

Jag noterar att även det gröna partiet i Finland har suttit med i olika regeringar som har beslutat att bygga de här kraftverken. Jag tycker att det tyder på en väldig mognad. Det är just växthuseffekten som är styrande för besluten i Finland. Samtidigt vill man behålla välfärd och jobb.

Jag kan respektera Maria Wetterstrands parti, för ni har aldrig någonsin gett uttryck för en arbetslinje. Ni har aldrig någonsin varit engagerade i att människor ska ha jobb och sysselsättning och sagt att det är viktiga frågor. Ni har aldrig varit engagerade i att Sverige ska ha en industri för framtiden, det är inte er agenda. Friåret är er idé, och det kan man få om man lägger ned svensk energiförsörjning. Men är man engagerad för att vi ska ha jobb, välfärd och sysselsättning, industrier och företag i Sverige samtidigt som vi ska bekämpa klimathotet måste vi våga lyfta på locket och diskutera de här frågorna.

(Applåder)

Anf. 59 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag tror att jag vet betydligt bättre hur Gröna förbundet i Finland agerar. Det har inte ställt sig positiva till att bygga nya kärnkraftverk. Så är vi klara med den frågan.

Att lösa ett miljöproblem genom att skapa ett annat är en mycket oansvarsfull politik.

När det gäller uranbrytningen – låt mig titta på den lilla detaljen – är det en attityd som har rått i Sverige hittills: *Not in my backyard*. Inte ska vi bryta uran här. Låt någon annan ta hand om det farliga skitgörat att bryta uran åt oss, gärna någon urbefolkning någonstans långt borta som inte har så mycket att säga till om. Erfarenheterna från andra länder och från de små försök som har gjorts i Sverige har avskräckt, det har bedömts vara alltför farligt. Men kärnkraft ska vi ändå ha, säger många. Avfallet vet vi inte vad vi ska göra med. Men vi ska i alla fall ha kärnkraft.

Kanske tror Jan Björklund att problemen försvinner om man blundar för dem. Eller kan du erkänna öppet här nu att du vill tillåta uranbrytning i Sverige, en mycket farlig verksamhet som hotar miljön och befolkningen på de platser där detta kan ske? Och anser Jan Björklund att kärnkraftsavfallsfrågan är löst?

(Applåder)

Anf. 60 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Maria Wetterstrands anförande måste rimligen ha varit skrivet i förväg och även slutrepliken, för du tog inte någon som helst hänsyn till vad jag svarade på din första fråga.

Du ställer frågan gång på gång om jag kan erkänna att det finns risker med kärnkraften, och jag säger att det finns nackdelar med alla sätt att producera energi som kan ge oss mycket elektricitet och energi. Alla de sätten har rätt stora nackdelar. Då gäller det nu att väga växthuseffekten mot kärnkraftens nackdelar. Det är den diskussionen som jag vill att vi ska föra.

Vi har haft ett tankeförbud i 25 år i Sverige i denna fråga, men vi måste få tänka i fortsättningen. Häv tankeförbudet, våga tänka nytt! Kanske kommer Maria Wetterstrand fram till samma sak som hon gjorde förut, men våga tänka, Maria Wetterstrand!

(Applåder)

Anf. 61 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Hösten 2006 bytte Sverige regering. Ägaren av folkhemmet, det svenska folket, beslutade att byta ut den gamla förvaltaren, att sätta till någonting nytt. För oss i alliansen är det med andra ord inte som i sången som sjöngs när jag var barn: ”Denna kåk har varit våran uti många herrans år.” Tvärtom har alliansen ett nytt mandat, ett nytt förtroende att hantera.

Vi sattes inte som förvaltare av folkhemmet för att göra intet. Vi fick i uppdrag att renovera och förbättra, långt ifrån allt men en hel del. Vi har väldigt viktiga uppgifter framför oss, väldigt viktiga uppgifter som har påbörjats men som förstås ännu inte slutförts, för under årens lopp har det skett saker som med facit i hand kan sägas ha varit allt annat än bra. Vi har bekymmer på olika områden som regeringen har till uppgift att försöka ställa till rätta och ordna igen.

Vilka är då problemen som vi såg före valet?

Vi såg ett Sverige där över en miljon vuxna människor levde i utanförskap – detta märkliga ord. De var helt enkelt inte med på samma villkor som vi övriga. De stod vid sidan om. De saknade arbete, de kanske saknade rehabilitering för att göra det möjligt att komma tillbaka i arbete

igen – detta naturligtvis till enormt höga ekonomiska kostnader men också, vilket är ännu viktigare förstås, den mänskliga kostnaden som är svår att ens föreställa sig. Vi såg stora behov av att förbättra rehabiliteringskedjan, att göra det möjligt för människor som varit sjukskrivna att komma tillbaka i arbete.

Vi såg ett Sverige, som utbildningsministern har belyst alldeles nyss, med pojkar och flickor som gick i skolan utan att riktigt lära sig läsa, räkna eller skriva ordentligt – en väldigt viktig uppgift för den nya regeringen.

Vi såg ett Sverige där många äldre var rädda för att möta morgondagen och där de sjuka fick vänta alltför länge på den vård som de behövde.

Det här är några exempel på saker som vi gick till val på att förändra och förbättra. Mycket arbete har påbörjats, men mycket återstår förstås. Grunden för detta är i många sammanhang att få fler människor i arbete, för det är det som skapar förutsättningarna att få större resurser till att kunna arbeta för att förstärka äldreomsorgen, sjukvården, skolan och vad det nu kan vara. Men allt kostar inte pengar.

Herr talman! Vi har förmånen att bo i ett rikt välfärdsland. Det är naturligtvis inte en självklarhet att Sverige ska vara ett sådant land, tvärtom. För lite mer än hundra år sedan var Sverige ett litet fattigt land i Europas utkant, ett land från vilket människor emigrerade över Atlanten till en bättre tillvaro, ett land som under vissa perioder till och med tog emot bistånd, ett land som lyckades arbeta sig upp genom att vi hade en del tur när det gällde naturresurser till exempel men också för att vi var ett arbetsamt folk. Det var det som var grunden för att bygga ett rikt välfärds-samhälle. Vi förmådde att organisera oss väl.

De gamla tiderna känns naturligtvis ganska avlägsna. Men det är ändå så att sanningen kvarstår att det är genom hårt arbete som människor belönas. Människor belönas för att de släpar sig upp i svinottan och utför sitt arbete dag efter dag. Det måste betala sig. Det är också det som ger resurser som vi kan använda för att förstärka den välfärd som vi alla förr eller senare kommer i behov av. Det här är en väldigt viktig uppgift för regeringen att komma tillbaka till. Fler människor i arbete, fler människor som har en möjlighet att känna den tillfredsställelse som det innebär att kunna försörja sig själv, att vara delaktig i en arbetsgemenskap ger också resurser.

Jag tror att vi också har en viktig uppgift i att skapa ett större utrymme för människor att själva bestämma över sina liv, att inse att alla människor är unika och kanske inte vill ha saker och ting avgjorda på den politiska nivån, utan att man själv har en möjlighet att bestämma. Vare sig det handlar om skolan, barnomsorgen, äldreomsorgen eller sjukvården ska det finnas ett större mått av valfrihet, för vi är olika som människor.

Naturligtvis är också behovet av trygghet något som gäller oss alla. Det handlar om att säkerställa att vi har resurser för rehabilitering, för sjukvården, för ålderdomen, för att kunna möta en brottslighet som tränger sig på i allt större utsträckning. Det är naturligtvis något som vi som regering har ett ansvar för att hantera och är en av flera av de viktiga uppgifter som vi har.

Jag tänkte ägna mig någon stund åt sjukvårdsfrågorna som Socialdemokraterna har kastat en handske om i dag. Debatten i den artikel som i

dag publicerats har initierats tidigare av socialdemokrater som är aktiva just inom vård- och omsorgssektorn.

Så sent som i höstas skrevs en artikel av ledande landstingsföreträdare här i Stockholm. Det är socialdemokrater själva som beskriver den socialdemokratiska politiken som spretig och till stor del byggd på en föråldrad syn på verkligheten. Man säger att inte sällan har många socialdemokrater när det handlar om att stärka patientens rättigheter fullständigt gått i lås när förslag framförs för att garantera patienterna ett antal tydliga rättigheter. Vi har ibland fått höra partivänner invecklat försöka leda i bevis att rättigheter strider mot principen om vård efter behov. Fantastiskt nog har till och med vissa kunnat anföra att ingen ska ha några rättigheter. Landstingen ska enbart ha skyldigheter att tillhandahålla vård. Man beskriver här ett parti som saknar en hälso- och sjukvårdspolitik.

Den artikel som publiceras i dag ger inga tydliga besked från socialdemokratiskt håll om vad man vill i stället. Om man vill skaffa sig ett utrymme på avdelningen att slå in öppna dörrar lyckas man ganska väl. När det gäller lagen om offentlig upphandling och när det gäller patientsäkerhet, till exempel, pågår arbeten. Det tycks som om den gamla parollen som jag tror gällde på Olof Palmes tid, att politik är att vilja, nu tycks ha övergått till att politik är att tuga eller att politik är att passa, för här kommer inga nya spännande förslag. Man ägnar i stället debattutrymmet åt att försöka svartmåla den regering som nu sitter och administrerar förbättringar i vården.

Viktigt är, som jag sade tidigare, att slå fast att den svenska vården finansieras gemensamt och ges efter behov. Under den socialdemokratiska regeringen har det smugit sig in en otrygghet hos människor för att man inte kan få den vård som man är i behov av. Många människor har skaffat privata sjukvårdsförsäkringar, och det får ses som ett tecken på otrygghet. Man litar inte på att den offentliga vården finns där. Vår uppgift är naturligtvis att organisera vården så att vi kan möta de behov som faktiskt finns. En sak som är viktig är att det ska kunna finnas olika aktörer, som finansieras gemensamt, som bidrar till tillgången på vård av hög kvalitet.

Vi genomför ett arbete som handlar om att bli bättre när det gäller kvalitetsindikatorer, när det handlar om öppna jämförelser som ett medel för att upptäcka brister och åtgärda dem, när det gäller att förstärka vårdgarantin och ställa sig på patientens sida i stället för på systemets sida, när det gäller att förstärka och förbättra psykiatrin, när det gäller att förstärka utbildningen av sjukvårdspersonal, när det gäller att öppna för avknoppningar så att fler personer kan driva verksamhet utifrån lite annorlunda idéer.

Jag är glad att jag i december månad kunde sitta tillsammans med Vårdförbundets ordförande och presentera förslag som går ut på att skapa förutsättningar för dem att kunna starta egen verksamhet för att kunna erbjuda vård och omsorg i små och, för den delen, större sammanhang. Vi tror på mångfald – och självklart granskning.

Den socialdemokratiska artikeln i dag ligger i linje med det som brukar gälla. Man säger i högtidliga sammanhang, och vi kommer att få höra det snart igen: Socialdemokraterna ser gärna flera olika alternativ. Men sedan ägnar man huvuddelen av tiden åt att misstänkliggöra dessa alter-

nativ i stället för att hitta bra system för att kanalisera det engagemang som finns.
(Applåder)

Prot. 2007/08:52
16 januari

Partiledardebatt

Anf. 62 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Är det verkligen att svartmåla när vi för en politisk debatt om vilka alternativ man tror på och varför, Göran Hägglund? Vänj er vid kritik och opposition, för vi tänker fortsätta fram till valet 2010 med just det.

Jag har tre frågor.

Varför ska staten VDN-märka människors kärlek?

Är Göran Hägglund delaktig i Reinfeldts besked att regeringen ska lämna en proposition om en könsneutral äktenskapslagstiftning?

Vad säger socialminister Göran Hägglund till de äldre som inte får teckna privata sjukvårdsförsäkringar och hamnar i det där ena väntrummet? Vad är beskedet till dem? Det må ske, eller?

Anf. 63 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna försöker i artikeln i dag måla upp en bild av vad regeringen vill åstadkomma som inte är sann. När man själv pekar på vad man vill göra är det saker och ting som regeringen i dag i stor utsträckning håller på att genomföra när det gäller kvalitetsarbetet och patientsäkerhetsarbetet, för att ta ett par exempel. Man har svårt att hitta något i den faktiska politiken som är värt att kritisera. Ändå försöker man skrämman upp människor. Det tycker jag är bekymmersamt.

Om jag uppfattade frågan rätt så undrade Mona Sahlin varför staten ska brännmärka människors kärlek. Staten ska inte göra det; det är inte statens uppgift. Kärlek ska bejakas var den än finns.

Kommer det en proposition om könsneutrala äktenskap? Remissvaren kom in i går, och nu ska en remissammanställning göras. Jag räknar med att regeringens partier ska kunna komma överens i frågan, precis som vi har kunnat komma överens i andra frågor.

Vad säger vi till äldre som inte kan få privata sjukvårdsförsäkringar? Jag säger att vår uppgift är att organisera den offentliga vården på ett sådant sätt att alla människor kan känna trygghet i att den offentliga vården finns där när man behöver den. Vården finansieras gemensamt, och vård ges efter behov. Jag påminner ännu en gång om att den stora expansionen när det gäller privata sjukvårdsförsäkringar skedde under Socialdemokraternas styre.

När det gäller det privata barnsjukhuset som Socialdemokraterna tar upp i artikeln är det, såvitt jag förstår, ingenting som Socialdemokraterna vill förbjuda. Jag tycker inte att vi ska förbjuda det, men min uppgift som ansvarig för hälso- och sjukvården på den nationella nivån för dem som är landstingspolitiker är att organisera vården på ett sådant sätt att ingen känner att det finns ett behov av att betala en gång till för den vård och omsorg som vi betalar höga skatter för.

(Applåder)

Anf. 64 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Är det inte ett problem att man lägger ned så många av de små närakuterna i Stockholm, som så många barnfamiljer går till, och

därigenom skapar en marknad för just de försäkringar som det privata barnsjukhuset är till för att utnyttja? Är det inte problematiskt med en regering som inte tycker att det är något problem att förbjuda avtalsförsäkringar där man har avstått lön för att kunna få högre sjukersättning men som bara passivt tittar på när det uppstår fler än ett väntrum i vården? Det är min frågeställning till socialministern.

På frågan om det handlar om att brännmärka människors kärlek kom socialministern undan lite för lätt. Han svarade: Nej, absolut inte. Alla människors kärlek är lika mycket värd. Varför får man då i så fall inte kalla sig äkta makar, äkta fruar och gifta sig som homosexuellt par? Är det detta den förväntade propositionen kommer att handla om kommer jag att applådera det.

Anf. 65 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! När det gäller Stockholmspolitiken får man nog vända sig till landstingspolitikerna som jag tror är bättre skickade att diskutera den. Jag konstaterar bara att Socialdemokraterna inte vill förbjuda privata sjukvårdsförsäkringar. Det vill inte regeringen heller. Därmed tycks vi vara överens på den punkten.

Problemet är att vi under en lång följd av år har haft en sjukvårdspolitik som inte har lyckats möta de behov som människor känner. Därför är det så att en del upplever sig tvingade att köpa en extra försäkring. Jag tycker inte att någon människa ska behöva göra det. Därför försöker vi förbättra och utveckla vården på ett sådant sätt att ingen ska känna det behovet.

Frågan om könsneutrala äktenskap kommer att beredas. Remissinstanserna kom in med sina svar i går. Vi ska gå igenom dem. Mona Sahlin är väl medveten om att partierna har lite olika utgångspunkter i frågan, men vi kommer säkerligen att kunna lösa den mellan partierna, precis som vi har kunnat lösa fråga efter fråga på ett annat sätt än vad man har lyckats med på vänstersidan.

Anf. 66 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! I flera frågor tror jag att Kristdemokraterna och Vänsterpartiet står som längst ifrån varandra i svensk politik. Det gäller synen på homosexuellas rättigheter, det gäller kvinnors frigörelse och det gäller uppgörelsen med unkna könsroller.

Samtidigt brukar jag ofta säga att Göran Hägglund är en mycket medkännande och sympatisk person. Jag brukar till och med säga att han är ett exempel på en partiledarkollega som är synnerligen trevlig. Vid något tillfälle har jag därmed också tvingat Göran Hägglund att returnera det och säga att jag är mycket trevlig – men det var inte meningen.

Just därför vill jag med stort allvar ta upp följande fråga. I budgetpropositionen för 2008 sänker regeringen beräkningsgrunden för sjukpenninggrundande inkomst. Det innebär att sjukersättningen sänks. Människor som är sjuka får lite mindre när de är hemma. Efter tolv månader med sjukpenning ska man kunna ansöka om en förlängd sjukpenning i högst 18 månader. För att man ska få det krävs livshotande sjukdom. Samtidigt passar regeringen på att sänka ersättningen från 80 procent till 75 procent för denna grupp. Efter tolv månader får man ytterligare sänkt ersättning. Motivet sägs vara att öka incitamenten till arbete.

Jag har fått ett brev, Göran Hägglund. Det kommer från en kvinna som heter Minana Stenberg i Boden. Hon har metastaserande bröstcancer. Hon är sjukskriven på heltid sedan ett antal år tillbaka. Hon frågar om det kan vara möjligt att regeringen vill sänka hennes ersättning från 80 procent till 75 procent.

På vilket sätt ökar detta en cancersjuk persons arbetsförmåga att hon efter ett års sjukdom får mindre pengar? På vilket sätt hjälper det henne att tillfriskna när den ekonomiska stressen gnager på livet? På vilket sätt ökar hennes incitament att arbeta?

(Applåder)

Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det är mycket viktiga frågor som Lars Ohly tar upp – i den senare delen av sitt inlägg ska jag väl säga.

Först vill jag säga några ord om jämställdhetspolitiken. Det är rätt att Lars Ohly och jag många gånger hamnar i olika lösningar. Men jag tror att vi har ett gemensamt mål, nämligen att män och kvinnor ska ha precis samma villkor och möjligheter när det gäller att utbilda sig, att få toppjobb och vad det nu kan vara. Vi ska behandlas på samma sätt antingen vi är män eller kvinnor.

Jag vänder mig mot en del av de åtgärder Lars Ohly vill se när det gäller att på politisk väg besluta om saker och ting som människor själva kan bestämma om på ett mycket bättre sätt. Men jämställdhet ska vi ha förstås.

När det gäller frågan om sjukförsäkringen är det rätt att regeringen håller på att förändra och förbättra den på många sätt. Den stora insatsen är att gå från en ordning där tidigare regering, med Lars Ohlys benägna stöd, lämnade dessa människor vind för våg, människor som var sjuka, i behov av rehabilitering eller behandling. Vi vill vända på den utvecklingen och se till att de får den vård och omsorg som de behöver. Därför vidtar vi en lång räckta av åtgärder som går ut på att få en fungerande rehabiliteringskedja.

Jag är medveten om att en del människor befinner sig i en situation där man har en mycket allvarlig sjukdom och där arbete och rehabilitering inte är annat än sådant som man kan önska sig men som knappast är möjligt. Då ska det naturligtvis finnas trygghetssystem som gör att man kan leva på en anständig nivå.

Anf. 68 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Det värsta är att Minana Stenberg inte är ensam. Det finns mängder av människor som inte har någon som helst möjlighet att påverka sin sjukdom så att den avtar så pass att de kan börja arbeta. Det är fråga om livshotande sjukdomar, och Minana Stenberg och andra känner att vi i dag har en regering som bestraffar dem som inte kan påverka sina möjligheter att arbeta.

Ni bestraffar de sjuka. Ni bestraffar de cancersjuka. Ni bestraffar de kroniskt sjuka. Ni bestraffar dem som inte arbetar. Det är en orimlig konsekvens av det ni kallar arbetslinjen. Bland det mest orättvisa man kan stå för i svensk politik är att ta från dem som har allra minst och inga möjligheter att förändra sin situation. Detta kombineras med en försäkringskassa som jagar sjukskrivna, med förtroendeläkare som överprövar

sjukskrivningar. Det handlar om människor som far illa. Jag är säker på att Göran Hägglund egentligen tycker att det är ganska jobbigt. (Applåder)

Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Ja, det sista Lars Ohly sade är sant. Jag tycker att det här är jobbigt. Det här är mycket besvärliga frågor att ta itu med. Tyvärr har tidigare regering inte tagit itu med dessa system. När Lars Ohly säger att man jagar människor som är sjukskrivna är det ett sätt att beskriva det hela, men vi har uppfattningen att inte en krona utöver vad lagstiftningen säger ska betalas ut. Vi tycker att vi ska vara noggranna med skattebetalarnas pengar. Det är vi för att vi ska kunna ge ersättningar på en hög nivå till de människor som är i ett absolut behov av trygga försäkringssystem. Annars kommer systemen inte att hålla, utan de förfaller.

Det är nödvändigt att vi ställer om för att fler människor ska komma i arbete. Vi satsar mer på rehabilitering så att människor kan komma tillbaka, i den mån de har de fysiska möjligheterna till det, och har trygga försäkringar att kunna luta sig mot när de inte kan arbeta på grund av sjukdom.

(Applåder)

Anf. 70 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! För några år sedan stod Kristdemokraterna och Miljöpartiet på samma sida i kampen för de gömda flyktingbarnen. Vi ville att barnen, tillsammans med sina föräldrar, skulle få möjlighet till ett liv i öppenhet i Sverige. Det blev till slut en lagändring som gav en stor del av dessa familjer möjlighet att få uppehållstillstånd.

Nu hörde jag i slutet av förra året, under nyårshelgen, att Göran Hägglunds tre allianskamrater i den nuvarande regeringen verkar vilja driva igenom ett förslag som begränsar rätten för familjer att återförenas i Sverige efter det att en familjemedlem fått asyl här. Fredrik Reinfeldt vill att människor som flytt och fått asyl ska förhindras att få sina familjer hit tills de själva lyckats skaffa bostad och arbete åt familjemedlemmarna.

Jag menar att det är en allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna att man medvetet håller isär familjerna på det sättet. Det är också en inskränkning av asylrätten.

Vad tycker Göran Hägglund om förslaget att man medvetet splittrar familjer för att därigenom på något sätt stryka en främlingsfientlig strömning medhårs? Det kan knappast vara förenligt med Kristdemokraternas politik.

Anf. 71 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tackar Maria Wetterstrand för frågan. Den gäller ett mycket angeläget ämne.

Regeringens uppfattning är naturligtvis inte – och här talar jag för varje parti – att medvetet splittra familjer, utan regeringen vill ha en generös flyktingpolitik. Faktum är att Sverige bedriver en väldigt generös flyktingpolitik, och ska så göra. Vi har en situation där man när vi kom till makten räknade med att vi skulle ha ett inflöde på ungefär 20 000 personer. Det ser ut att kunna bli 40 000 personer. Det innebär att många

kommer till vårt land, inte minst från ett oroligt Irak. Mer än hälften av de personer som kommer till Europa från Irak kommer till just Sverige.

Vi vill naturligtvis hålla ihop familjerna. Vi vill göra det möjligt för människor som flyr undan krig och förföljelse av olika slag att få en fristad i vårt land. Men Sverige kan inte bära allt detta självt. Sverige behöver ta hjälp av andra länder inom EU, och därför är EU en viktig plattform vad gäller att föra samtal så att fler kan få möjlighet till en fristad någon annanstans. Naturligtvis ska vi även arbeta internationellt för situationen i Irak.

Sverige ska även fortsatt ha en generös flyktingpolitik. Vi måste givetvis se till att vi kan driva en politik som gör att människor inte bara kan komma hit utan också får en dräglig tillvaro i vårt land vad gäller boende och arbete så att de kommer in i det svenska samhället.

Anf. 72 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Både du och jag vet, Göran Hägglund, att flyktingströmmarna beror på hur situationen i omvärlden ser ut. Vi kan inte anpassa vår vilja att ta hand om människor utifrån hur världen ser ut i dagsläget, utan där måste viktiga principer gälla. Du hade faktiskt allianskamrater som ville att vi skulle delta i invasionen av Irak, men den debatten kan vi ta en annan gång.

Ska jag tolka ditt svar så, Göran Hägglund, att du kommer att stoppa alla eventuella försök från dina allianskamrater att begränsa rätten att få sin familj till Sverige när man själv fått asyl? Jag vill nämligen inte stå här och i höstens partiledardebatt anklaga dig för att ha svikit i den frågan. Jag vill att du ser till att detta inte händer. Annars är det för många barn och för många föräldrar som hinner fara illa innan vi kan återställa den politiken.

(Applåder)

Anf. 73 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Vi lever inte i den perfekta världen. Sverige har naturligtvis ett stort ansvar, men vi kan inte ta allt ansvar i hela världen. Vi ska ha en generös flyktingpolitik. Vi ska ha – det tror jag att alla i kammaren är överens om – en reglerad invandring, vilket innebär att alla inte kan komma till vårt land, oavsett skäl. Vi kommer att behöva ha en prövning också i framtiden.

Det stämmer att det i regeringen pågår ett arbete för att överväga hur vi kan underlätta för kommunerna att hantera situationen samt hur vi i Sverige kan verka för att andra länder tar ett större ansvar när det gäller flyktingströmmar. Vi måste också se till att människor så långt det över huvud taget är möjligt kan integreras i det svenska samhället.

Anf. 74 LARS OHLY (v):

Herr talman! Grattis alliansen till opinionsförsprånget!

Nu har han fått dändimpen, den där Ohly. Nu står han och pratar i nattmössan – igen, skulle Björklund säga. Nej, jag har gått igenom Statistiska centralbyråns siffror för november.

Det visar sig att bland den femtedel som tjänar mest i landet leder regeringspartierna stort, med 57,1 procent mot 41,7 procent för oppositionen. Ni har ett markant övertag. Det kanske beror på att ni konsekvent

gynnar just den väljargruppen. Det är de allra rikaste, de mest högavlönade, som tjänar på er politik. Det är också i den gruppen som Fredrik Reinfeldts parti är som allra störst. Över 40 procent av den femtedel som tjänar mest i Sverige skulle enligt Statistiska centralbyrån rösta på Moderaterna.

Men det finns också de som förlorar på politiken. I de andra opinionsgrupperna ser det, från regeringens synpunkt, inte lika bra ut. Det finns nämligen motsättningar som denna regering tydligt lyfter fram. Regeringen tar, till mångas förvåning, ställning mot dem som har minst och för dem som redan har mest. I motsättningen mellan sjuka och friska väljer man att gynna de friska och missgynna de sjuka. I motsättningen mellan rika och fattiga väljer man att gynna de rika och missgynna de fattiga. I motsättningen mellan män och kvinnor väljer man konsekvent att gynna män och missgynna kvinnor. I motsättningen mellan storstad och landsbygd gynnar man storstaden och missgynnar landsbygden. Det ska kort sagt löna sig att vara rik och det ska kosta att vara fattig i alliansens Sverige.

Privatiseringar av olika välfärdsverksamheter späder på olikheterna. Marknadstänkandet kommer in och minskar den generella välfärdens omfattning. Privat är ofta dyrt och dåligt. Dessutom leder det till att vinstintresset kommer in.

Vi såg häromveckan att de privata skolorna tar ut visserligen så kallade frivilliga men ändå höga avgifter av föräldrar som har barn i dessa skolor. Det är en oerhört bra tröskel mot att vanligt folk skulle sätta sina barn i de skolorna.

Vi har sett hur försäkringslösningar får allt större insteg inom sjukvården. Det ska öppnas en cancerklinik i Knivsta. För att kunna få vård där ska man ha försäkrat sig för ca 100 000 kronor. Ett barnsjukhus ska öppna på Östermalm. För att barn ska kunna få vård där ska deras föräldrar ha betalt en försäkring som kanske kostar 5 000 kronor om året.

Det är naturligtvis inte alla som har råd med det. Men de i den högst avlönade femtedelen, där regeringen står stark i opinionen, har råd. De kommer att klara av detta. De har dessutom fått massiva skattesänkningar. De har pengar över trots att de nu tvingas till försäkringslösningar och avgiftshöjningar för att få sin välfärd tryggad och sina barns rätt till sjukvård tryggad. De slipper dessutom ta hänsyn till alla andra, alla de som inte har råd med privata försäkringar och skolvavgifter.

I Stockholms läns landsting har majoriteten, allianspartierna, genomfört något som de kallar för Vårdval Stockholm. Det skulle kunna kallas för Vårdval Lidingö, Vårdval Danderyd eller Vårdval Östermalm, eftersom det är de delarna av Stockholms län som mycket konsekvent gynnas. Jag såg att en skribent kallade det för Vårdslakt Stockholm. Det kanske inte är helt orimligt.

Det är nu ganska länge sedan Stockholms läns landsting fick en ny borgerlig majoritet. Det är snart ett och ett halvt år sedan. Hur nya Moderaterna än påstår sig vara är det gammal moderat sjukvårdspolitik som har bedrivits där. Det är neddragningar, privatiseringar, utförsäljningar och avknoppningar.

Allt fokus ligger på privata producenter medan patienterna och vårdens innehåll kommer i bakgrunden. Vårdcentraler upphandlas i rasande fart, och personalen får besked i lokaltidningarna. Men som vanligt när

de borgerliga får bestämma är det människor som redan har det svårt som får betala.

Avgifterna för hjälpmedel för funktionshindrade riskerar att chockhållas. Elva närakuter läggs ned i ett penndrag, de flesta i områden med utbredd ohälsa som Farsta, Skärholmen och Jakobsberg. RFSU:s ungdomsmottagning hotas. De populära pappagrupperna har lagts ned. Stödet till Verkstaden, som rehabiliterar kvinnor med svåra smärtor har halverats.

Att ta från de sjuka och ge till de friska var inte vad Karl-Bertil Jonsson sade. Men det är vad Fredrik Reinfeldt tycks upprepa som ett mantra: Att ta från de sjuka och ge till de friska.

De som allra mest behöver sjukvård förvägras den i dagens Sverige. Det är asylsökande och gömda flyktingar som inte har möjlighet att söka sjukvård därför att de saknar sina fyra sista siffror i personnumret. Om de ändå får möjlighet att göra det tvingas de betala skyhöga sjukhusräkningar. Det är människoovärdigt och har kritiserats av FN. Men den här regeringen gör ingenting för att ändra det faktum att människor far mycket illa i alliansens Sverige.

Vi i Vänsterpartiet tycker att behoven ska styra. Det har upprepats här. Göran Hägglund och Fredrik Reinfeldt har sagt det. Behoven ska styra vården. Men vi säger också: Den ska inte styras av vinstintresset och inte heller av efterfrågan.

Efterfrågan är någonting som sker på en marknad där den som har mest pengar har möjlighet att efterfråga mest. Man kan efterfråga en högkvalitativ cancervård genom att betala privata försäkringar. Men alla har inte möjlighet att göra det. Därför kommer behoven i bakgrunden. Det blir inte längre behoven som styr sjukvården. Det blir inte längre behoven som styr välfärden.

Det är en utveckling som har pågått alltför länge. För att nu inte någon ska kunna komma upp i debatten och säga: Stå inte här och var så stolt över vad ni åstadkom när ni hade möjligheter att påverka, vill jag säga att jag inte är ett dugg nöjd. Men ni går i fel riktning. Ni förvärrar problemen. Ni förstärker klassorättvisorna och könsskillnaderna.

Sjukvården behöver inte det. Sjukvården behöver mer resurser. Sjukvården behöver mer pengar. Sjukvården behöver fler anställda. Vi har avsatt särskilda pengar i vår budgetmotion både för att höja anslagen till kommuner och landsting och också för att höja lönerna för de kvinnor som arbetar inom sjukvården och andra välfärdssektorer.

Alliansregeringen gör tvärtom. Ni fryser statsbidragen. Det gör ni med ett medvetet beslut. Det är inte bara att det råkar bli så. Dessa statsbidrag höjs med inflationen om man inte fattar ett beslut om motsatsen. Det har ni gjort.

Ni har beslutat att frysa statsbidragen för år 2009 och 2010. Effekten är att vården får mindre resurser och inte mer. Det kommer att innebära att kommuner och landsting kommer att gå miste om 3,2 miljarder kronor under 2009 jämfört med vad de skulle ha haft om ni inte fryst statsbidragen. Summan ökar till 6 miljarder kronor under 2010.

Detta innebär naturligtvis färre anställda. Det innebär färre heltidstjänster. Det innebär sämre kvalitet inom vård och omsorg, utbildning, kultur och alla de verksamheter som kommuner och landsting kan använda pengarna till. Att ta från de sjuka och ge till de friska.

Det handlar i stället om att utforma ett välfärdssystem som bygger på gemensam och solidarisk finansiering där vinstintresset bannlyses från vissa verksamheter därför att det är smartare att driva sjukvård gemensamt.

Det är smartare att se till att vi har en sjukvård som omfattar alla oavsett inkomst, förmögenhet och härkomst. Det är smartare att ha ett system där behoven får styra och där vi inte finansierar med privata försäkringar eller avgifter utan där skatterna ska omfördela. De ska inte omfördela från sjuk till frisk, inte från fattig till rik utan tvärtom.

Det handlar om att ta från de rika och ge till de fattiga. Det handlar om att skapa ett solidariskt samhällssystem där ingen lämnas utanför och där människor känner att politiken understöder deras längtan efter ett samhälle där människors lika värde etableras.

Det är vänsterpolitik. Den står i mycket skarp kontrast till den högerallians som kan glädja sig åt opinionsframgångar hos den rikaste femtedelen.

(Applåder)

Anf. 75 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Denna längtan att komma in i Stockholms läns landsting sprider sig i vänsterkartellen. Låt mig bara konstatera att det har genomförts stora satsningar i primärvården. Det görs i särskilt utsatta områden i Stockholms närförorter och i länets ytterområden. Vi får återkomma till diskussionen om hur det kommer att upplevas av medborgarna.

Jag kan berätta för kammarens ledamöter att ni i dag har upplevt den nya Lars Ohly. Det är den glada Lars Ohly i stället för den arga. Det är så förnyelsen nu ska se ut i Vänsterpartiet. Hur det har gått kan man kanske diskutera.

Den som läser det nya partiprogrammet kan dock notera en sak. Den eller de som har skrivit det tror på kommunismen. Hur glad Lars Ohly än blir är det nu en glad kommunist och inte en arg som ska leda Vänsterpartiet framgent.

Idén är att riva ned samhället såsom vi känner det. Det är så vi ska bygga det nya. Det kapitalistiska, allt det vi känner i form av hur vi har byggt makroekonomisk stabilitet, allt det skyr Vänsterpartiet. Internationell samverkan, medlemskap i Europeiska unionen och allt annat ska väck. Här ska allt såsom vi känner det i dag rivas ned.

Frågan är vad som ska komma i stället. Det är väldigt svårt att med alla dessa floskler i det nya partiprogrammet nå fram till vad det egentligen är.

Jag tycker att det är viktigt att ställa en fråga till Lars Ohly som har sagt att han ska lägga in ett veto mot varje förändring i skolpolitiken. Det är nämligen där jag tror att vi bygger ett bra samhälle via jobb och bra kvalitet i utbildningssystemet. Tänker Lars Ohly ställa sig i vägen för varje möjlighet till samtal och breda uppgörelser när utbildningsminister Jan Björklund öppnar för det?

Anf. 76 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Normalt sett hade det varit rimligt att den här regeringen hade framhållit det största landstinget i Sverige som ett exempel och att inte Fredrik Reinfeldt hade blivit sur för att vi vill diskutera det som sker i det alliansstyrda Stockholms läns landsting utan att ni tvärtom var stolta över vad som åstadkoms där. Effekterna av er politik i Stockholms län förskräcker.

Det är Jordbro's vårdcentral som drabbas av nedskärningar. Det är innerstadens vårdcentraler som får resurser. Det är de rika stadsdelarna, de där ni ligger bra till i opinionen, som tjänar på er politik. Jag tror nästan att ni har lagt någon sorts karta där ni har studerat var flest människor röstade på er. Sedan säger ni: De ska gynnas. De ska ha betalt för sitt röststöd. De ska få bättre vård och mer resurser. Men de som röstade fel, de som är fattiga, sjuka, arbetslösa och lågavlönade, klämmer vi åt ytterligare.

När det gäller skolpolitiken håller jag med om det flummiga som Fredrik Reinfeldt säger, nämligen att där ligger en av nycklarna till tillväxt och utveckling i framtiden. Det ska vara en skola för alla, en utbildning för alla, en utbildning som inte sorterar och slår ut och en utbildning som inte heller innebär att vi sänker ambitionerna på att höja utbildningsnivån totalt sett i samhället. Jag är beredd att diskutera med Jan Björklund, Fredrik Reinfeldt eller med vem det vara månne om att utveckla svensk utbildningspolitik så att den blir i grunden generell och så att alla elever får lika förutsättningar. Tyvärr står alliansregeringen för en politik som sorterar tidigare, som förstärker skillnader och som försvårare för människor med en bakgrund i icke-akademikerhem att fortsätta att studera. Ni vill sortera. Vi vill skapa en generell utbildning.

(Applåder)

Anf. 77 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Vi är överens om att vi ska ha en generell utbildning. Vi har allmän skolplikt i Sverige. Barn kan gå i den svenska skolan utan att betala. Som vanligt beskrivs konflikten kring det vi egentligen är eniga om.

Låt mig nämna några av de saker vi gör i svensk skola bara för att få lite perspektiv på detta prat om att sortera. Vi genomför en särskild läsa-skriva-satsning på 900 miljoner fram till 2010. Vi satsar på speciallärare. Vi möjliggör en fortbildning för lärare genom ett särskilt lärarlyft, det vi tidigare kallat en lärarmiljard. Vi tror att detta är en väldigt grundläggande del för att se till att lärare kan lära sig mer för att kunna utföra ett bra arbete med sina elever. Vi öppnar för att man ska kunna forska inom tjänsten. Vi ser till att vi får fram fler speciallärare. Vi lägger in tidigare uppföljning, från årskurs 3, av att barn lär sig. Vi har skriftliga kunskapsomdömen till stöd för att kunna föra samtal med föräldrar och elever för att man ska veta att eleverna verkligen lär sig. Det är konkreta saker vi gör i det uttalade syftet att vi verkligen ska se till att barn lär sig. Är det detta som är den sorteringsskola som Lars Ohly ska lägga in sitt veto emot?

Prot. 2007/08:52

16 januari

Partiledardebatt

Anf. 78 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Samtidigt skär ni ned i komvux och tar bort 25:4-regeln som innebär att de som har varit ute i arbetslivet och söker till högskola inte får möjlighet att räkna det som en merit, ni försvårar för dem som går vissa yrkesinriktade gymnasieprogram att fortsätta sina studier efteråt och ni fryser statsbidragen. De satsningar som ni gör nu på 307 miljoner under 2009 och 559 miljoner under 2010 på skolans område tar ni tillbaka dubbelt upp. Om skolorna ska ta sin del av de frysta bidragen innebär det uteblivna satsningar på 1,5–2 miljarder kronor. Det är ingen satsning att ta mer från skolans område, Fredrik Reinfeldt. Det är en nedskärning. Kalla saker vid dess rätta namn!

Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Även jag tänkte prata lite utbildningspolitik med Lars Ohly. Under hösten och vintern har det skett en del förändringar i det politiska landskapet. Socialdemokraterna sade i höstas att de var beredda att diskutera tidigare betyg med regeringen om regeringen skrinlade tankarna på skriftliga omdömen. Nu tänker vi inte skrinlägga det. Vi tänker genomföra det, men jag har förstått nu att Socialdemokraterna ändå är beredda att diskutera tidigare betyg.

Argumenten för uppgörelser är att man kan garantera en långsiktighet. Min fråga till Lars Ohly är: Om den borgerliga regeringen och Socialdemokraterna kommer överens om tidigare betyg i svensk skola, kommer Lars Ohly att respektera en sådan uppgörelse vid en vänsterseger?

Anf. 80 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet går inte till val och säger att vi ska freda en massa områden där andra har kommit överens om en politik som går tvärsenemot det vi tycker. Nej, så fungerar inte vi. Vi går till val på en politik vi tror på. Vi låter väljarna ta ställning för en politik som innebär att vi ifrågasätter den dogmatiska synen på kunskapsinlärn timer.

Jag hörde i dag på morgonen i Studio Ett en forskare, Anders Jönsson från Malmö, som sade att det inte finns några belegg för att betyg på något sätt stimulerar till kunskapsinlärn timer. Det finns ingenting som tyder på det. Då frågade programledaren: Men om det inte finns det i forskningen varför säger en del politiker att betyg är lösningen på alla problem? Det får du fråga dem, sade han.

Det finns ingenting som tyder på att betyg skulle vara universalmedlet för att få fler att lära sig mer – tvärtom. Det är en sorteringsskola som du står för, Jan Björklund. Det är en skola där de som har små möjligheter från början ska få sämre möjligheter och de som har goda möjligheter hemifrån ska få bättre möjligheter.

Kära auditorium! Jag är helt övertygad om att den här regeringen inte kommer att skära ned på den högkvalitativa utbildningen, till exempel inom högskolor och universitet. Jag tror att man kommer att skära ned på antalet platser, och det har ni delvis redan gjort. Jag tror att de som går den utbildningen många gånger kommer att få en bra och högkvalitativ utbildning, men färre kommer att få tillgång till den. De som kommer att betala kostnaden för det är de elever som förvägras rätten till en fullvärdig utbildning och till en vidareutbildning när man senare i livet kanske märker att den utbildning man gick inte var tillräcklig.

Den kommunala vuxenutbildningen, där ni har skurit ned, är ofta den möjlighet som man har när man har varit skoltrött eller haft dåliga villkor under gymnasietiden att komma tillbaka och kanske så småningom till och med fullfölja universitetsstudier. Men ni vill inte att människor ska göra det. Skomakare, bliv vid din läst! In med folk i fack, och låt dem sorteras efter det.

Prot. 2007/08:52

16 januari

Partiledardebatt

Anf. 81 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Lars Ohly håller samma anförande vilken fråga man än ställer till honom i skolfrågor. Jag frågade inte vad ni tänker gå till val på. Jag frågade inte om ni är för eller emot betyg. Jag vet att ni är emot det. Jag frågade: Kommer ni vid en eventuell framtida regeringsförhandling, där Vänstern, Socialdemokraterna och kanske något parti till ska vara med, att acceptera en uppgörelse mellan den borgerliga regeringen och Socialdemokraterna om tidigare betyg? Det var frågan, inte vad ni tycker om betyg, för det vet jag. Kommer ni att respektera det? Det avgör huruvida en uppgörelse blir långsiktig eller inte vid ett eventuellt framtida skifte.

Ni gick till val på en enda sak egentligen när det gäller skolpolitiken, och det var att förbjuda läxor i skolan. Ni vill ta bort läxorna därför att ni anser att det är ojämnt eftersom en del gör sina läxor och andra gör dem inte, och då blir det ojämnt på något sätt. Allvarligt talat har jag ett tips till Vänsterpartiet. Om man avskaffar skolan helt blir det otroligt jämnt. Ingen lär sig någonting, men det är väldigt jämnt.

Anf. 82 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Nu såg vi ett prov på den nya, roliga Jan Björklund. Läxfrågan var inte en huvudsak, varken då eller nu, i vår skolpolitik. Däremot ser vi ett problem med att ojämlikheten finns i hemförhållanden, tillgång till datorer och möjlighet att få stöd. Det måste vi också se som ett problem om vi vill ha en likvärdig skola för alla.

Mitt svar är detsamma nu som i det förra inlägget. Vänsterpartiet fredar inga uppgörelser. Skulle det vara så illa att Socialdemokraterna skulle komma överens om folktoppartistisk skolpolitik kommer vi inte att säga att det är fredat. Det kommer vi absolut inte att göra. Vi går till val på en skolpolitik som slutar sortera och som skapar utveckling för alla.

Anf. 83 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman och kära lyssnare! Klimathotet är den största utmaningen som vi står inför. Hur många gånger har vi hört politiker stå i den här talarstolen och säga det?

Vi hörde tidigare Maud Olofsson beskriva socialdemokratisk politik som ett antal grådaskiga januaridagar. Det är stor risk att vi får mer av grådaskiga januaridagar med de klimatförändringar som hotar den här planeten framöver.

Jag har fått uppleva en pulkadag på hela vintern. Medan barnen här har väntat på snön som inte kommer har barnen i södra Afrika väntat på regnet, som kom i så stora mängder att det blev översvämningar när det väl kom. Det är de, ska vi komma ihåg, som drabbas allra hårdast av de klimatförändringar som vi i de rika länderna orsakar.

Vi vet att det krävs att vi i den rika delen av världen minskar våra utsläpp med ungefär 85–90 procent fram till 2050. Det kan låta som att vi har gott om tid på oss. Det är ju 42 år fram till 2050. Men faktum är att det krävs att man gör rätt nu för att vi ska hamna där vi vill 2050. Vi behöver en vision om hur samhället ska se ut när vi inte längre är beroende av de fossila bränslena.

Det kan kännas svårt och utmanande, men jag vill också säga att man klarar mer än man tror. När vi för några år sedan satt och förhandlade om Sveriges klimatmål fram till 2010 sade man att det var helt omöjligt att nå längre än till minus 4 procent jämfört med utsläppen 1990. Nu låg vi redan 2006 på minus 8,7 procent. Vi har alltså nått betydligt längre än vad man då trodde över huvud taget var möjligt. Vi i Miljöpartiet drev ett ännu ambitiösare mål men fick till svar: Det går inte.

Det här bevisar att man kan nå mycket längre än man tror om man har siktet tydligt inställt, om man har prioriteringarna klara för sig. Det hjälper att ha en vision.

När den här regeringen åker runt i världen och skryter om svensk klimatpolitik är det Miljöpartiets klimatpolitik som de skryter om, den som vi drev igenom under förra mandatperioden i den rödgröna majoriteten.

Jag skulle vilja att man oftare fick höra om visionen om hur det här samhället ska se ut. Det är ett modernt och energisnålt samhälle där vi är resurseffektiva, där vi inte slösar på samhällets resurser och där det finns plats för människors kreativitet och olikheter.

I min vision står en frisk miljö och livskvalitet i centrum, inte mer prylar, inte snabbare bilar, inte fler motorvägar utan livskvalitet och en god livsmiljö för alla. I den visionen finns det snabbtåg i södra Sverige på alla medellånga sträckor så att flyget helt enkelt har blivit onödigt. I min vision finns det butiker och service nära där människor bor. Där kan man låta barnen cykla på säkra cykelvägar. Där är luften frisk. Man kan låta barnen gå ute även i centrala Stockholm utan att vara rädd för att de ska få astma av alla partiklar. Där är vattnet rent, och fisken från Östersjön går att äta. Den går att äta utan risk för att Östersjön ska kollapsa av överfiske och utan risk för att man ska drabbas av förgiftning av dioxiner. Och man kan lita på att den mat man köper i affären är odlad utan gifter.

Vill man ha lite mer underlag för visioner finns det nu rapporter från Naturvårdsverket som visar på vad som krävs till 2050 för att vi ska kunna klara ambitiösa klimatmål. Man säger så här:

Det krävs en enorm teknikeffektivisering, en teknikutveckling, på miljöområdet. Där har vi från Miljöpartiet varit pådrivande under lång tid. Vi kommer att fortsätta att vara det.

Det krävs att vi minskar behovet av transporter kraftigt. Även med en teknikutveckling och även med en satsning på biodrivmedel krävs det att transportbehoven minskar. Vi måste alltså planera våra samhällen utifrån att service och butiker ska finnas närmare där människor bor och att de transporter som sker ska ske på ett effektivt sätt.

Vi ska inte ha 90 procent av våra godstransporter på vägarna, utan de ska över till järnväg på alla de sträckor där det är möjligt. Vi vill fördubbla kapaciteten för godstrafiken på järnväg i Sverige, till att börja med.

Jag har lyssnat på alla partiföreträdare under den här debatten. Det som jag saknar är just visionerna. Det gäller inte bara för miljöpolitiken, utan det gäller också för samhället i stort.

Vi pratar om tillväxt och jobb. Vi pratar om skattesänkningar och skattehöjningar och om hur vården ska fungera. Vi har också pratat en del om miljön. Men vi har inte pratat om hur människor egentligen mår i det samhälle som vi lever i. Det är ändå ett faktum att vi, trots all ekonomisk tillväxt de senaste decennierna, all vår ökade konsumtion, all vår ökade köpkraft, större bostäder, högre elförbrukning och sänkta skatter, mår allt sämre.

Om man frågar människor hur de upplever sin livssituation, sin livskvalitet, får man veta att välmåendet och välbefinnandet minskar. Den negativa stressen sprider sig. Klyftorna har ökat i samhället. Ekonomiska klyftor har ökat, men klyftorna har kanske framför allt ökat mellan dem som klarar stressen, pressen och konsumtionshysterin i det här samhället med bibehållen hälsa och dem som inte klarar det.

Den här regeringen har kanske mer än någon annan regering tidigare ett fokus som inriktar sig på ökad tillväxt, ett helt ekonomistiskt perspektiv. Vi behöver ökad tillväxt. De andra problemen får vi lösa senare.

Risken med ett sådant kortsiktigt ekonomiskt tänkande är att många människor slås ut på vägen. När man då samtidigt försämrar skyddsnäten för de människorna genom sänkta nivåer i sjukersättningar och a-kassa är det extra allvarligt. När det inte finns möjlighet till en andra och en tredje chans inom utbildningssystemet är det väldigt allvarligt att bedriva en politik där man inte tar hänsyn till att människor slås ut i dagens samhälle. Jag är helt övertygad om att inget samhälle i längden vinner på att ha en sådan kortsiktig politik.

Vi har diskuterat vården i dag. Vården är viktig, men allra bäst är det ju ändå om fler människor kan få behålla hälsan och inte behöver söka sig till vården över huvud taget. Det kan man naturligtvis inte uppnå till hundra procent – det förstår jag också. Vi måste ha en bra vård. Men att förebygga ohälsa kan man ändå göra mycket bättre än i dag.

En politik för ett samhälle som är långsiktigt hållbart betyder inte bara att vi ska ta hand om miljön. Det betyder också att vi ska ta hand om varandra, vi som lever här. Då tror jag att vi måste tillåta människor att dra ned på tempot, att någon gång ta ett djupt andetag.

Vi förespråkar fortfarande friåret, som innebär – och innebar – att människor kan få en chans att ta en paus i arbetslivet. Det var kvinnor i den offentliga sektorn som framför allt tog denna chans att få en paus i arbetslivet, att göra någonting annat, att kanske testa en utbildning eller att kanske helt enkelt bara undvika att gå in i väggen.

Vi vill att alla småbarnsföräldrar ska få en möjlighet att minska sin arbetstid. Man ska kunna få ekonomiskt stöd av samhället så att man klarar av det, så att man kan jobba lite mindre medan barnen är små.

Vi vill att det ständigt ska vara möjligt att byta väg i livet. Dörrarna ska vara öppna i utbildningssystemet för den som behöver en ny utbildning, för den som vill pröva att göra någonting annat.

Det som vi förespråkar är en politik för ett långsiktigt hållbart samhälle. Om vi ska kunna nå dit krävs det att vi vågar göra rätt prioriteringar och rätt investeringar nu. Att göra politik handlar just om att prioritera. Vi i Miljöpartiet är tydliga på den punkten. Vi prioriterar miljön, det som

är grunden för allt liv på den här planeten, och vi prioriterar människors livskvalitet.
(Applåder)

Anf. 84 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna till Maria Wetterstrand därför att det gav en bra interiör när det gäller den diskussion som ni verkar ha haft kring miljöpolitiken i den förra konstellationen.

Maria Wetterstrand säger att Miljöpartiet försökte ha ambitiösa mål, men man sade nej. Då vill jag bara kvittera det. Det var nämligen det vi såg. Socialdemokraterna sade nej till de ambitiösa målen.

Kanske var det samma sak när ni diskuterade Förbifart Stockholm. Jag hörde nämligen Maria Wetterstrand säga häromveckan att det är ett omodernt och framtidsfientligt projekt. Men jag kan väl ändå konstatera att ni själva har röstat igenom det omoderna och framtidsfientliga projektet i den här riksdagen, så att det har blivit verklighet.

Det som jag tänkte fråga om är i första hand just miljömålen. När den här regeringen tillträdde inledde vi vårt samarbete på EU-nivå för att för-
må EU att ta ett samlat miljöansvar. Det lyckades bra, för i slutändan skrev statsminister Reinfeldt under en gemensam överenskommelse som innebar 20 procent minskad energiförbrukning, minskade koldioxidutsläpp med 20 procent och också 20 procent förnybara energislag.

Det är vi mycket stolta över. Det kommer att ge helt nya förutsättningar för Europa framöver.

Jag läser en artikel med Maria Wetterstrand i Eskilstuna-Kuriren. Där får du en fråga som lyder så här: Vad hoppas du på 2008? Du svarar: Att EU ska komma med ett radikalt förslag som tvingar alla medlemsländer att uppfylla tuffa miljökrav. I dag har man ambitiösa mål, men det händer alldeles för lite. Man fortsätter att skylla på varandra. Vi måste agera nu, och där hoppas jag verkligen att jag kan vara med och dra mitt strå till stacken.

Jag tycker att det är jättefint att du vill vara med och dra ett strå till stacken. Då blir min fråga: Innebär det att Miljöpartiet äntligen lämnar sitt motstånd mot EU? Det är på EU-nivå som vi har kommit överens om det här. Det är när vi gemensamt drar åt samma håll och minskar utsläppen som vi får ett bättre klimat. Så min fråga är: Har ni ändrat inställning nu äntligen till EU-frågan?

Anf. 85 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag kan upplysa Maud Olofsson om att Miljöpartiet har dragit sitt strå till stacken inom EU ända sedan Sverige blev medlem i den europeiska unionen efter folkomröstningen 1994. Svenska folket har valt in gröna ledamöter i parlamentet, och de har jobbat stenhårt. Enligt alla undersökningar som har gjorts är det de av de svenska ledamöterna som har gjort allra mest för miljöpolitiken inom EU. Vi har även drivit på regeringen i EU-frågorna.

Det som den här regeringen däremot gör tycker jag är ganska intressant. Maud Olofsson talar sig varm för utsläppsmålen i EU och för att det är så viktigt att vi gör saker på EU-nivå. Men i praktiken ser det ut så här: När EU-kommissionen ville skära ned de svenska utsläppsrätterna i december 2006 åkte regeringen till Bryssel för att försöka förhindra att vi

minskade utsläppen från industrin och för att Sverige i stället skulle få fortsätta att släppa ut mer.

När kommissionen ville att vi skulle satsa mer på förnybar energi åkte regeringen till Bryssel igen för att vi skulle slippa göra så mycket. Jag undrar om den svenska regeringen även nu kommer att åka ned till Bryssel för att vi ska få slippa göra det som kommissionen lägger på oss när det gäller minskade utsläpp från industrin och satsningar på förnybar energi och drivmedel.

Anf. 86 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tolkar svaret som att Miljöpartiet nu inser att EU är en arena att jobba på för att förbättra miljön. När vi i alliansregeringen diskuterar med EU gör vi det för att vi tycker att de som har gjort för lite ska göra mer. Det är inte rimligt att den största bördan läggs på Sverige och andra länder som ligger alldeles i topp till exempel när det gäller förnybart.

Storbritannien och andra länder har inte gjort någonting. Det är när Tyskland, Storbritannien, Frankrike och de andra stora länderna gör samma sak som Sverige gör som vi kommer att få en förändring av klimatet. Det är därför som EU-samarbetet är så viktigt. Det är då vi kan nå resultat. Då är det bra om Miljöpartiet lämnar sitt EU-motstånd. Vi behöver förändra gemensamt.

Vi höjer nu koldioxidskatten. Vi har infört bilbytarpremier. Vi har nya investeringar i förnybar energi. Vi ökar resurserna till forskning om förnybara energikällor och transportsystem. Vi ger mer resurser till energirådgivning. Vi ingår avtal med intresserade länder om förnybara transportsystem och så vidare.

Allt detta gör den här regeringen för vi tror att miljön är så viktig för framtidens generationer. Jag är otroligt stolt över att alliansregeringen har den här ambitiösa miljöpolitiken och inte har samveten där man bara säger nej, nej.

Anf. 87 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag tolkar det här som att Maud Olofsson har för avsikt att fortsätta att åka ned till Bryssel och kräva att Sverige ska slippa göra det som kommissionen ålägger oss när man fördelar ansvaret inom unionen. Det är precis den politiken som jag kommenterar i den artikel som du hänvisar till, Maud Olofsson, som jag vill komma ifrån. Vi måste sluta att skylla på varandra. Vi kan inte sitta här i Sverige och säga att det inte är vi som ska göra det, att det är någon annan, att det är Storbritannien, Frankrike och Tyskland.

Det är vad varje enskilt land och varenda enskild människa gör som räknas, även det som vi gör i Sverige. Ska man tro på internationellt samarbete måste man väl också respektera att det innebär att man själv får ta ett ansvar, inte bara att de andra tar ett ansvar. När man kommer till EU-nivå säger man att man kan göra 20 procent men att man kan göra 30 procent om alla de andra länderna är med också. Men om de inte är med tänker man inte göra det.

Så sitter man där med armarna i kors och tänker att det är USA:s fel att det inte händer någonting. Och så säger USA att det är Kinas fel, och så säger Kina att det är USA:s fel. Det kommer inte någon utomjording

och löser de här problemen åt oss. Det är vi människor som har orsakat problemen. Det är vi som måste lösa dem.
(Applåder)

Anf. 88 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! I Maria Wetterstrands anförande fanns det mycket klokt sagt på miljöområdet, också när det gäller möjligheten för människor att reflektera och komma i kapp i tillvaron som ett sätt att förebygga ohälsa. Jag håller inte med om allt som Maria Wetterstrand säger, men en hel del av det tyckte jag var intressant.

Jag tänkte ändå uppehålla mig lite vid något som Maria Wetterstrand säkert tycker är en väldigt tråkig fråga. Det handlar om EU-perspektivet. Vi ser alltmer hur miljöpartisterna som deltar i arbetet i EU-nämnden eller i utskotten i riksdagen blir engagerade och tycker att vi ska använda den plattformen på bästa möjliga sätt. Har Maria Wetterstrand funderat på vad som hade hänt om EU inte hade existerat?

Anf. 89 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag är mycket glad för att Göran Hägglund nu efter 14 år har upptäckt att miljöpartisterna jobbar hårt för att påverka den europeiska unionen. Det har vi nämligen gjort hela tiden. Vi respekterar att man hade en folkomröstning 1994. Vi har blivit invalda i EU-parlamentet och i riksdagen, och vi tar det ansvar som ankommer på oss att försöka påverka i rätt riktning.

Jag skulle vilja se en annan typ av europeiskt samarbete där man slopar en del av den överstatlighet som man ser i dag och där de enskilda länderna har en möjlighet att bestämma lite mer själva på vissa områden men där man också till skillnad från i dag tar ett större ansvar för miljöpolitiken och har mer samarbete när det gäller miljöfrågorna. Det tror jag skulle vara en mycket bättre utveckling. Miljöfrågorna är gränsöverskridande. Vi behöver ett internationellt samarbete.

Jag har aldrig någonsin förnekat att EU har spelat en stor roll när det gäller internationella förhandlingar inom FN för att man ska kunna komma fram till de Kyotoavtal som nu ligger till grund för att man jobbar med klimatfrågorna i dag. Jag tror säkert att EU kan spela en stor roll också i framtiden när det gäller dessa frågor. Därför finns vi i parlamentet och i riksdagen och bidrar med vår syn på saken för att påverka så att det ska bli så bra som möjligt, så radikalt som möjligt, så att vi kan klara framtidens utmaningar.

Anf. 90 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla har synpunkter kring hur EU fungerar. Det finns saker och ting som vi är oerhört upprörda över när vi läser i tidningarna om konstiga beslut eller så är det små detaljer som man inte borde ägna sig åt. Men jag har för min del kommit fram till att EU är det bästa vi har. Det kan inte ersättas av något annat, även om jag skulle önska att vi hade något ännu bättre fungerande och fler människor i Europa som tänkte som jag och så vidare. Men människor kommer från olika sammanhang, har olika kulturer med sig, olika politiska inriktning, och man samlas på en plattform där man tar sig an problemen.

Jag tycker att det är dags för Miljöpartiet att konstatera att EU finns, att EU är det bästa vi har. Vi är med, och vi gör det bästa inom ramen för det samarbete som inte har alla kvaliteter vi skulle önska men som är det bästa vi känner.

Prot. 2007/08:52
16 januari

Partiledardebatt

Anf. 91 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! När man bedömer hur partierna agerar inom EU får de gröna ledamöterna som är invalda från Sverige det bästa betyget när det gäller hur man jobbar för att EU ska bli bättre på miljöfrågor. Så tror jag att det kommer att fortsätta att vara.

Om nu den här regeringen är så väldigt positiv till att EU ska ta tag i saker när det gäller miljöområdet kan man fråga sig ytterligare en gång varför varje gång kommissionen kommer med förslag som gör att vi i Sverige måste minska våra utsläpp regeringen åker direkt ned och försöker minska ambitionsnivån och ge vår industri frisedel att se till att inte vi behöver göra något. Det är någon annan som ska göra det.

Om ni är så väldigt positiva till att EU ska ta det ansvaret borde ni rimligtvis också vara positiva till att kommissionen ålägger Sverige saker att göra inom detta samarbete. Där är vi betydligt mer EU-positiva än vad ni är.

(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:276

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:276 Outbetalda pengar till arbetslösa

av Patrik Björck (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 29 januari 2008.

Skälet till dröjsmålet är att handläggningen dragit ut på tiden.

Stockholm den 14 januari 2008

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:283 Nedläggning av sågverket på Seskarö
av Kristina Zakrisson (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 24 januari 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 9 januari 2008

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2007/08:306

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:306 Effekten av arbetsmarknadsutbildning
av Josefin Brink (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 29 januari 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan bokade engagemang.

Stockholm den 11 januari 2008

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

**3 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från
Europeiska kommissionen**

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2007/08:FPM55 Mervärdesskatt och finansiella tjänster *KOM(2007)746*,
KOM(2007)747 till skatteutskottet

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2007/08:45 till civilutskottet

2007/08:46 till trafikutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Prot. 2007/08:52
16 januari

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 2007/08:KU6, KU7 och KU10

6 § Kammaren åtskildes kl. 12.21.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 1 § anf. 53 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	1
Anf. 2 MONA SAHLIN (s) replik	3
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	4
Anf. 4 MONA SAHLIN (s) replik	5
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	5
Anf. 6 LARS OHLY (v) replik	6
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	6
Anf. 8 LARS OHLY (v) replik	7
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	7
Anf. 10 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	8
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	8
Anf. 12 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	9
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	9
Anf. 14 MONA SAHLIN (s).....	10
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	12
Anf. 16 MONA SAHLIN (s) replik	13
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	14
Anf. 18 MONA SAHLIN (s) replik	14
Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	15
Anf. 20 MONA SAHLIN (s) replik	15
Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	16
Anf. 22 MONA SAHLIN (s) replik	16
Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	17
Anf. 24 MONA SAHLIN (s) replik	17
Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	18
Anf. 26 MONA SAHLIN (s) replik	18
Anf. 27 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	18
Anf. 28 MONA SAHLIN (s) replik	19
Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	19
Anf. 30 MONA SAHLIN (s) replik	20
Anf. 31 LARS OHLY (v) replik	20
Anf. 32 MONA SAHLIN (s) replik	21
Anf. 33 LARS OHLY (v) replik	21
Anf. 34 MONA SAHLIN (s) replik	22
Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	22
Anf. 36 MONA SAHLIN (s) replik	25
Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	25
Anf. 38 MONA SAHLIN (s) replik	26
Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	26
Anf. 40 LARS OHLY (v) replik	26
Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	27
Anf. 42 LARS OHLY (v) replik	28
Anf. 43 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	28

Anf. 44	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	28
Anf. 45	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	29
Anf. 46	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	29
Anf. 47	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	30
Anf. 48	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	30
Anf. 49	MONA SAHLIN (s) replik.....	32
Anf. 50	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	33
Anf. 51	MONA SAHLIN (s) replik.....	34
Anf. 52	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	34
Anf. 53	LARS OHLY (v) replik.....	34
Anf. 54	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	35
Anf. 55	LARS OHLY (v) replik.....	36
Anf. 56	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	36
Anf. 57	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	36
Anf. 58	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	37
Anf. 59	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	37
Anf. 60	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	38
Anf. 61	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	38
Anf. 62	MONA SAHLIN (s) replik.....	41
Anf. 63	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	41
Anf. 64	MONA SAHLIN (s) replik.....	41
Anf. 65	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	42
Anf. 66	LARS OHLY (v) replik.....	42
Anf. 67	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	43
Anf. 68	LARS OHLY (v) replik.....	43
Anf. 69	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	44
Anf. 70	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	44
Anf. 71	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	44
Anf. 72	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	45
Anf. 73	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	45
Anf. 74	LARS OHLY (v).....	45
Anf. 75	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	48
Anf. 76	LARS OHLY (v) replik.....	49
Anf. 77	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	49
Anf. 78	LARS OHLY (v) replik.....	50
Anf. 79	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	50
Anf. 80	LARS OHLY (v) replik.....	50
Anf. 81	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik.....	51
Anf. 82	LARS OHLY (v) replik.....	51
Anf. 83	MARIA WETTERSTRAND (mp).....	51
Anf. 84	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	54

Anf. 85	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	54
Anf. 86	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	55
Anf. 87	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	55
Anf. 88	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	56
Anf. 89	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	56
Anf. 90	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	56
Anf. 91	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	57
2 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	57
3 §	Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	58
4 §	Hänvisning av ärenden till utskott	58
5 §	Förnyad bordläggning.....	59
6 §	Kammaren åtskildes kl. 12.21.	59

